

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות
 ללא חדשות
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במילוי: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל הידוע בכינויו 'האוהב ישראל' מאפטא זצ"ל: נולד בז'מיגרד בפולין בשנת ה'תק"ט (1748). מגדולי רבני החסידות. עניו. נצר למשפחות רבניות מפורסמות מצד שני הוריו (כמו ר' העשיל אב"ד קראקא, המהר"ם מלובלין, מהר"ם מפאדובה ועוד). עוד בימי נעוריו רכש לו ידיעה רחבה בתורה. החל את דרכו כרב בעיירה קטנה בשם קולבסוב. בשנת ה'תקס"ח (1808) עבר לאפטא, ולאחר מכן נבחר לרב של יאסי ברומניה אך לאור מחלוקות בקהילה עזב והתיישב במז'בוז'. תכונתו הבולטת ביותר הייתה אהבתו לעם היהודי, תכונה שבזכותה זכה לכינוי "אוהב ישראל". אלפי חסידים הסתופפו בצילו, וקנו ממנו דרכי תורה וחסידות ונקרא בדורו "זקן האדמו"רים".

בהיותו על ערש דוי ציווה שלא ירשמו שבחים על מצבתו מלבד שהיה אוהב ישראל והבטיח כי המדליק נר לטובת נשמתו יעשה לו טובה. נפטר ב-ה' ניסן ה'תקפ"ה (1825). חי כ-77 שנים. ציונו במז'בוז' באוהלו של הבעל שם טוב הקדוש. (המסורת מספרת, כי עשרות שנים לאחר פטירתו, שמש בית הקברות של טבריה שמע נקישות על דלתו. כשפתח את הדלת, ראה אלפי נשמות המבשרות לו שבאו לקבור את הרב- ואכן אבן מציינת את מקום קבורתו השני. בצד האבן כתוב "המבקש כאן- מובטח לו שייענה" ורבים נוהרים לטטוח את בקשתם).

אביו: ר' שמואל (אב"ד בעיר חדש). **אשתו:** בתו של ר' יעקב מטורטשין. **מרבתי:** הגאונים ר' אלימלך מליז'נסק (מח"ס "נועם אלימלך"). ר' דב בער (המגיד ממזריטש). ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב). **מתלמידי:** הגאונים ר' ישכר בער (הסבא קדישא) מראדושיץ, השר שלום מבעלז, רבי יוסף מיאריטשוב ועוד רבים. **בניו:** הגאונים ר' יצחק מאיר מזינקוב ור' יוסף משה ממז'בוז'. **מספריו:** יאוהב ישראל- על התורה תורת אמת.

לעם התפשטות החסידות והתבססותה כתנועה המונית, חל שינוי בדרכי ההנהגה. ההולכים בדרכי החסידות נהגו לכבד את רבותיהם במתנת ידם, ורבים ממורי החסידות שינו את דרך חייהם. וכך נמסר על רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא, כי בשנות נעוריו חי חיי צער ודחק, ועמד בתוקף על סירובו לקבל מתנה מאיש, באמרו "טרם הגיע הזמן". כאשר עשיר אחד התעקש ורצה ליהנות את רעייתו הרבנית, במתנת ארג צמר למלבוש בטענה "הלא אין לה מלבוש הגון", סירב הרב מאפטא ונימק את סירובו: "אם הבטנה עודנה טובה, אין לה צורך במלבוש חדש".

גם אחר שההמונים החלו לנהור אליו והרווחת הבית הייתה מורגשת על שולחנו, לא שכח את אחיו הנמקים בעוניים ובסכלותם. יום אחד התיישב לשולחנו המקושט בכלי כסף, שעליו סעדו אורחים עניים עוברי דרך, אך משהרגיש הרב מאפטא, כי לאורחים אלה שבסוף השולחן לא הוגשו כפות של כסף אלא של עץ, הפנה את ראשו לבנו רבי יצחק מאיר מזינקוב בדברים נמרצים "מדוע לא הגשת לאורחים כפות של כסף, וכי סבור אתה שנותנים לי מתנות, כדי שתהיה לך ירושה?".

בכל ערב פסח היו הגבאים עוברים מבית לבית לקבלת 'קמחא דפסחא'- מצות וצורכי החג עבור העניים. כשהגיעו לבית הצדיק רבי אברהם יהושע, מצאו את הרבנית טרודה בהכנות לחג וביקשו מצות לעניים. הרבנית הייתה טרודה בהכנות לחג והורתה לבני-הבית לתת לעניים מהמצות שבחדר הרבי. היו שם גם מצות פשוטות, אך בטעות נמסרו לגבאים המצות השמורות שאפה הרבי בערב פסח. כשגילתה הרבנית את אשר נעשה, נבהלה והזדעזעה, אך החליטה להעלים את הדבר. מה עשתה? לקחה מצות פשוטות והניחה במקום השמורות והתנהגה, כאילו לא אירע דבר, ובליל-הסדר הגישה לצדיק מצות פשוטות.

לאחר החג באו לפניו זוג להתגרש. הבעל שטח את טענותיו לפני הרב: "אשתי מתעקשת להכשילני במצה שרויה (מצה שהושרתה במים תחילה). ואילו אני נזהר בכך ואיני אוכל. אין לי אלא לגרשה". הצדיק ציווה לקרוא לרבנית ושאל אותה: "הגידו את האמת. אלו מצות הנחת לפני בסדר?". הרבנית שתקה וחששה לגלות. "הגידו בבקשה ואל תפחדי" הרב ביקש. לבסוף גילתה, שהיו מצות פשוטות, ובדמעות בעיניה סיפרה כל מה שקרה. פנה הרבי לאותו איש המתאונן על אשתו ואמר: "ראה בני, אני אכלתי מצה פשוטה והעמדתי פנים, כאילו איני יודע ואיני מרגיש, כדי שלא לבוא לידי ריב חלילה. ואתה רוצה לגרש את אשתך בגלל מצה שרויה?". האיש מיד נרגע והתפייס עם אשתו.

אחד מחסידיו של הרבי סיפר: "בחול המועד סוכות הגעתי לביקור אצל רבי אברהם יהושע העשיל זצ"ל. הגבאי באותה שעה לא היה בבית. כאשר ראיתי שאין איש בבית, הרהבתי עוז ופתחתי בעצמי את סוכת הרבי. הייתי נרעש ממראה עיני: הרבי ישב ליד ספר התהילים ובכה בדמעות שלישי". לפתע הבחין בי האדמו"ר והרים את עיניו. שאלתי אותו, האם אירע משהו מיוחד. הרבי השיב לי: "לפני זמן-מה ביקרה כאן אשה, שבנה זקוק לרפואה וביקשה שאתפלל בעבורו. אם אני רבי, איני יודע, אבל אני יודע נאמן לכל יהודי, ומאז שיצאה, מתפלל אני לריבונו של עולם שהילד יבריא".

האדמו"ר הרב צבי אלימלך שפירא מבלאז'וב זצ"ל ה'צבי לצדיק' - נולד בשנת ה'תר"א (1840) בדינוב שבפולין. נקרא על שם סבו האדמו"ר ר' צבי אלימלך שפירא (ה'בני יששכר'), שנפטר בשנה שבה נולד נכדו. התחנך בצעירותו אצל גדולי מנהיגי תנועת החסידות בדורו. התפרסם בגיל שבע עשרה, לאחר שזכר בעל-פה את הספר 'ברית כהונת עולם'. בהתחלה כיהן כרב בעיר ריבטיטש, שבה כיהן גם סבו. נמנה עם חבורת תלמידים מובחרים, שלמדו עם האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז וגם קיבל ממנו היתר הוראה. בשנת ה'תרל"ד (1874) לאחר פטירת אביו, התחיל לכהן כרב בעיר בלאז'וב ולנהוג באדמו"רות.

בשנת ה'תר"ע (1909) היגר לעיר ליבורניק שסמוכה לבלאז'וב. אחר כך התחיל לכהן בבלאז'וב. יסד את חסידותו ושימש כאדמו"ר הראשון לשושלת בלאז'וב. בזמן מלחמת העולם הראשונה עבר לבודפשט (בירת הונגריה). כאשר חזר לגליציה בשנת ה'תרפ"ג (1922) התיישב בריישא. יסד את קלויז חסידי בלאז'וב בריישא. צדיק מופלג וגאון גדול. בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל. כאבו ומצוקתו של איש יהודי באשר הוא - לא נתנה לו מנוח. רבים פנו אליו ונושעו. לרבינו היו 14 ילדים. כולם נפטרו בחייו חוץ מבנו ר' יהושע ובתו מרת אלטע מלכה. באחרית ימיו הירבה לדבר בענייני משיח. באותה תקופה אמר על הפסוק "ואַחַר עַד עָתָה", שהגימ' של הפסוק עולה תרפ"ד. כשנפטר רבינו בשנת תרפ"ד, הבינו את כוונתו למפרע. הרה"ק מטיטשין התבטא אז לאמר, כי רבינו היה משיח בן יוסף. נפטר ב-ה ניסן ה'תרפ"ד (1924). חי כ-84 שנים. ציונו בריישא שבפולין.

סבו: האדמו"ר ר' צבי אלימלך שפירא (ה'בני יששכר' - מייסד חסידות דינוב). **אביו:** האדמו"ר ר' דוד שפירא (האדמו"ר השני לשושלת חסידות דינוב, ה'צמח דוד'). **אימו:** מרת רחל מינא. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' משה הורוביץ מרוזבודוב). **ילדיו:** האדמו"ר ר' יהושע שפירא (התמנה כממשיך דרכו של אביו ומונה כאדמו"ר השני מבלאז'וב ורב ריבטיטש), מרת אלטע מלכה (נישאה לר' ברכיה טייטלבוים מאוהל). **מרבותיו:** ר' ישראל פרידמן מרוז'ין (הרוז'ינר), ר' שלום רוקח (ר' שר שלום מבעלזא), ר' חיים הלברשטאם (מייסד חסידות צאנז). **מתלמידיו:** ר' אהרן ראטה (ה'שומר אמונים'). **מספריו:** יצבי לצדיק - על התורה ועל המועדים וכן שו"ת.

מעשה בחסיד, שלא נמנה על חסידי בלאז'וב, שהיה חייל במלחמת העולם הראשונה. כאשר הוא קיבל פעם חופשה לשבוע ימים, שהה אצל רבינו שהיה אז בפרמישלא. לפני שחזר לצבא, הוא נכנס לרבינו לבקש ברכה והצלחה בדרכו הקשה. כשנכנס מצא את רבינו כשהוא שוכב במיטתו. רבינו הושיט לו את ידו לשלום. **תוך שהוא אווז בידו רבינו התנמנם, וכך אחזו זמן רב.** היהודי, שראה כי בעוד מספר דקות יפסיד את הרכבת שנוסעת למחוז חפצו, משך את ידו מיד רבינו, ובעקבות כך הצדיק התעורר.

מרב פחד ובהלה היהודי התנצל בפני רבינו, כי הוא ממהר להגיע לתחנת הרכבת. לו רבינו אמר לו: "שתסע לאן שאתה צריך לנסוע, והקב"ה יעזור שתניצל". רבינו נפרד מהחסיד במילים אלו. החסיד לא הבין את דבריו הקדושים. **באמצע הנסיעה אירעה תאונה קשה, כאשר שני רכבות התנגשו זו בזו. נוסעים רבים נהרגו רח"ל, ואילו היהודי החסיד ניצל בחסדי השם. רק אז הבין בבירור את דברי רבינו, אשר רוח הקודש דיברה מתוך גרונו.**

באותם ימים היו מגייסים אלפים מבני המדינה לשרת בצבא. את אלו שסירבו והשתמטו היו לוקחים בכוח הזרוע ושולחים דווקא למקומות רחוקים מעיר מגוריהם. פעם התדפקו שלושה אנשים על דלת ביתו של רבינו, ומסרו קוויטל שיעתיר עבורם שיקבלו שחרור מהצבא. רבינו עיין בקוויטל, ואמר לשניים מהם, שהיו כחושים ונמוכים, כי שחרורם יהיה קשה מעט, ולכן כדאי שיעשו לעצמם מום קטן. לשלישי, שהיה בעל קומה ושמן, רבינו אמר: "אותך הם יזרקו מהצבא... ומובן מאליו, שכמו שאמר הצדיק כן היה.

ילד אחד מהעיר בלאז'וב חלה בחולי נדיר. ראשו היה מתנענע באופן חזק מאוד, והרופאים לא מצאו תרופה ומזור למחלתו. בצר להם אביו ואימו באו עם בנם אל רבינו, לבקש את ברכתו. רבינו לקח את הילד החולה אליו והניח את ידיו הקדושות על ראשו. הילד הבריא **תיכף ומיד והפסיק לנענע ראשו, ויהי לפלא.** פעמים רבות רבינו היה פועל ישועות גם עבור עכו"ם, ונעשה מזה קידוש השם גדול. כאשר אותם גויים רצו לתת לו כסף עבור הישועה שפעל עבורם, לא רצה לקבל מהם כלום.

רבינו נסע פעם למקום מרפא. כאשר היה שם יצא קול, שהדיין מדינוב, רבי דוד אלימלך שטראמלייפר, נפטר לבית עולמו. ביחד עם רבינו היה גם אחד מבניו של אותו דיין. בן הדיין נכנס אל רבינו לשאול כדת מה לעשות. רבינו אמר לו שיסע לאיזה עיירה בסביבה, ושם תתברר לו האמת. הוא נסע לשם רק כדי לקיים את דברי רבינו. הוא לא הבין כלל מה יש לראות שם ואיזה אמת אמורה להתברר. בדיוק באותו זמן אדם אחד מגאליציה הגיע לשם, וסיפר לפי תומו שהדיין מדינוב חי, וכי השמועה החליפה אותו בדיין מדמבראווא, שהוא נפטר לבית עולמו... ויהי לפלא.

אדם אחד שאביו היה מקורב לרבינו סיפר: אבי היה הולך עם הרה"ק מבלאז'וב ז"ע לטייל מחוץ לעיר. היו רועות שם בהמות. כאשר הרה"ק הגיע לשם, כל הבהמות הסתובבו עם פניהם נגד פני הרה"ק, ואמרו בלשונם: "מה, מה", אבי שמע שהרה"ק אמר לשה אחת: "כבר עברת מספיק בעולם". השה הלכה לצד, התיישבה ותיכף מתה. לשה השניה אמר: "סבלנות, עוד יגיע הזמן...".

הגאון הרב ראובן יוסף גרשנוביץ זצ"ל - נולד ב-ל" סיוון ה'תרע"ה (1915) בלאפיטש שבמחוז מינסק. כבר כשהיה תינוק קטן ניכרו בו אותות קדושה, גם כשהיה מוטל בעריסה היה נזהר, שלא תיפול הכיפה מעל ראשו, וכשהיו מרימים אותו היה מיד נותן ידו על ראשו לאחוז את הכיפה שלא תיפול ויהיה בגילוי ראש. כשהיה כבן עשר שנים נכנס ללמוד בישיבה לצעירים בעיירה לידא. שם הפליא את רבותיו בשקדנותו לצד ידיעותיו המדהימות, שלא לפי ערך גילו כלל.

בגלל המרחק מבית הוריו היה שב לביתו רק בפסח ובסוכות. לאחר מכן עבר ללמוד בישיבה בקוברין. במשך תקופה קצרה למד בישיבת 'אוהל תורה' בברנוביץ' ולאחר מכן חזר ללמוד בקוברין. בשנת ה'תרצ"א (1931) עבר ללמוד בישיבת 'כנסת בית יצחק' בקמניץ. נודע כמתמיד גדול בתורה. מידותיו היו נדירות. את חבילות המזון שהיו שולחים לו מביתו, היה מחלק בין חבריו בעודו מסתפק במעט האוכל שקיבלו בישיבה.

בשנת ה'תרצ"ז (1937), עלה לארץ ישראל ונכנס ללמוד בישיבת לומז'ה בפתח תקווה. עד מהרה הפך להיות ה'ארי שבחבורה' בגין התמדתו ולמדנותו העמוקה. בעצת הרב שרגא גרוסברד שהיה משגיח ישיבת לומז'ה באותה עת, מונה ע"י ראש הישיבה הרב ראובן כץ למסור חבורת מדי שבוע בפני הבחורים הצעירים בישיבה כדי להדריכם בדרך לימודו.

בשנת ה'תשי"א (1951) מונה לר"מ בישיבת לומז'ה והתחיל למסור שיעור יומי לבחורי הישיבה. בשנת ה'תשכ"ה (1965) התחיל לשמש כראש ישיבת 'חמדת שמואל' יחד עם דודו, הגאון ר' שלמה נח קרול (רבה של חמד). בשנת ה'תשל"ו (1976) התבקש על ידי הרב יששכר מאיר לכהן לצידו כראש 'ישיבת הנגב'. באותה תקופה נחשב למנהיגם הרוחני של הקהילות החרדיות בנתיבות ורבים הגיעו אליו לקבלת עצה וברכה. נודע בחיבתו המיוחדת לכל יהודי באשר הוא ובמאור הפנים שקיבל כל אחד. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. נפטר ב-ה' ניסן ה'תשנ"ה (1995). חי כ-79 שנים. על שמו נקרא רחוב בנתיבות.

אביו: ר' אברהם יצחק (רבה של ז'אבינקה). **אימו:** מרת שרה ביילא (בת ר' משה אליעזר ביער מתלמידי ה'חפץ חיים'). **אשתו:** מרת פסיה (בת ר' צבי יהודה אדלשטיין-רבה של רמת השרון. נישא בשנת ה'תש"ו-1946). **מרבתי:** הגאונים ר' מרדכי שמולקר, ר' יעקב אריה ניימן, ר' פסח פרוסקין, ר' אלחנן וסרמן הי"ד, ר' ברוך בר ליבוביץ. **חברותא:** ר' ראובן חלא. **בנו:** ר' צבי יהודה (מראשי ישיבת 'שכר שכיר' בנתיבות). **חתנו:** ר' ירחמיאל אונגרישר (ראש ישיבת 'בית מדרש עליון' בבני ברק). **מספריו:** **ישעורי רבי ראובן יוסף-** על מסכתות בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא ומכות.

את רבי חנניה צ'ולק אין מי שלא מכיר, משען ועזר לחולים ובני משפחתם, זכה אף להיות משמש ומקורבם של גדולי ישראל. וכך הוא סיפר: לזוג מאושר נולדו תאומים למזל טוב, אך לא ארכה שמחתם, בבדיקה, שנעשתה לאחד מהם בבית הרפואה 'שניידר' נמצא גידול מסוכן ל"ע. האב בשברון ליבו נסע לרבינו בנתיבות וביקש לשפוך את צרתו ולשאול בעצתו.

לאחר שסיפר לרב את הבשורה הקשה אמר לו הרב בצורה הכי ברורה שיש: "הילד בריא. אין לך מה לדאוג". האבא יצא מעודד, ואמונת חכמים מפעמת בליבו, אך היתה בעיה - הילד אושפז בבית הרפואה, ולא היה אפשר בשום אופן להוציא אותו משם. בצר להם פנו לרב צ'ולק וביקשו את עזרתו. הרב צ'ולק פנה למנהלת המחלקה, וסיפר לה, שההורים רוצים להוציא את הילד.

כשהמנהלת שמעה את הבקשה היא אמרה לרב צ'ולק: "עד היום חשבתי, שאתה איש משכיל וחכם, שטויות אני לא אוהבת לשמוע". ענה לה הרב צ'ולק: "פרופסורית נכבדה, יש אצלנו מושג 'צדיק גוזר', ואנחנו מאמינים בזה, יכול להיות, שאני מדבר שטויות, אבל אמר זאת אדם צדיק. אני לא מבקש שלא לעשות טיפול לילד, אלא שתעשי עוד פעם 'סי.טי.י'. אם אני מדבר שטויות, אני חוזר ב"י".

ענתה לו הרופאה: "אני מוכנה לשוב לעשות 'סי.טי.י'. רק מפני כבודך". לאחר ה'סי.טי.י'. הפרופסורית קראה לרב צ'ולק ואמרה לו: "יש כאן שני צילומים, בראשון רואים בבירור את הגידול, ובשני שעשינו עכשיו הגידול נעלם!!!". היא פנתה לרב צ'ולק וביקשה: "תגיד לרב גרשנוביץ, שיבוא לכאן וירפא את המחלקה, אני הולכת הביתה, לא חבל על העבודה הקשה שלנו כאן, כשהרב יכול להעלים גידול!?!". אמר לה הרב צ'ולק: "זה לא עובד כך, יש 'צדיק גוזר' וזה תלוי בתפילות ובזכויות, ולא לכל אחד מגיע!". (מתוך 'יתד נאמן' פרשת חוקת תשע"ז)

ויפר הרב חנניה צ'ולק אודות ילד, שגילו אצלו ל"ע גידול בכליה. בצר להם פנו לגאון ר' ראובן יוסף גרשנוביץ, והצדיק אמר להם ש'היה בסדר'. לאחר זמן מה פנה הצדיק אליהם וביקש מהם להפסיק את הטיפול. הרב צ'ולק התבקש להעביר לרופאה המטפלת בילד את דעתו של הרב. הרופאה ביקשה לערוך צילום נוסף לילד ולתדהמת כל הרופאים, למרות שבצילום הראשון נראה בבירור כי יש גידול, הרי שבצילום השני הגידול נעלם כלא היה. הרופאה התפעלה מאוד וביקשה לדעת מיהו הרב הצדיק שכוחו כה גדול, והדבר גרם לקידוש שם שמיים ברבים.

פעם אחת התעלף רבינו באמצע לימודו. כשהתעורר שאלה אותו הרבנית כיצד הוא מרגיש, ואם יש צורך להזעיק רופא? תשובתו נאמרה בפשטות: "לא, אין צורך. רק היה תוספות קשה ולכן התאמצתי". (מעובד מתוך 'המבשר תורני'- ערש"ק פרשת וירא תשע"ה)

הרב חיים אבולעפיה השלישי זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"כ (1660) בחברון. בצעירותו עקרה משפחתו לירושלים, שם למד בישיבת בית יעקב ויגה. בתקופת לימודיו ניכרו יכולות הלימוד, נחשב כעילוי והוסמך לרבנות. בשנת ה'תנ"ט (1699) נסע לסלוניקי שביוון והשתקע שם. בשנת ה'תע"ב (1712) בהיותו כבן 40, התבקש ע"י קהילת חברון לטורקיה ויוון לשמש כשד"ר בשל עול תשלום המסים, שהוטל עליהם מהממשל. תושבי איזמיר שבטורקיה,, כשראו כי מדובר בתלמיד חכם, ביקשווה שימש כרבה של העיר ושמו נודע בכל הארץ וזכה לכבוד גדול גם מצד הישמעאלים והערבים.

לאחר כשש שנים בטורקיה, חזר לא", השתקע בצפת וכיהן כרבה של העיר. לאחר פטירת ר' ישראל בנבנישתי (ראש קהילת איזמיר), נענה רבינו לבקשת ראשי הקהילה, וחזר לאיזמיר ובין השנים תפ"א-ת"ק (1721 ל-1740) כיהן כרבה של איזמיר. בשנת ה'תצ"ח (1738) נודע לדארה אל עומר, שליט הגליל, כי הרב רוצה לעלות ארצה והוא הזמין אותו לחדש את היישוב היהודי בטבריה, שהיה הרוס מזה 70 שנה, ובכך לחדש את היישוב היהודי בגליל.

בשנת ה'ת"ק (1740) עלה לטבריה ובשנת ה'תק"א (1741) הקים מערכת איסוף כספים עבור טבריה בקהילות בארצות הולנד ואיטליה. רבינו התמסר להתפתחות העיר ודאג למקורות פרנסה ליושבי העיר וחדש את היישוב העברי בטבריה ובנה בית-כנסת, בית מרחץ, חנויות ליום השוק ואת ישיבת 'משמיע ישועה'. בשנת ה'תק"ב (1742) כאשר פחה דמשק סלימאן הגיע בחיל גדול וצר על העיר, הבטיח רבינו שלא יאונה רע וניסים רבים נעשו להם. נפטר ב- ו' ניסן ה'תק"ד (1744). חי כ- 84 שנים. נטמן בבית העלמין הישן בדרומה של העיר טבריה. לאחר פטירתו הנהיג בניו, ר' יצחק ור' יששכר את היישוב בטבריה.

אביו: ר' משה. **סבא:** ר' חיים אבולעפיה הזקן (מצד אביו), ר' יצחק בן ג'מיל (מצד אמו). **אשתו:** מרת רחל אמנו. **בניו:** ר' יצחק ור' יששכר חיים. **חתנו:** ר' חיים וינטורה. **מרבנותיו:** ר' יצחק מאיזמיר (בעל "בתי כהונה"), ר' משה גלאנטי (השני), ר' יעקב חאגיז ור' אברהם אמיגו. **חברותא:** ר' חזקיהו דה-סילוה. **מתלמידיו:** ר' חיים מודעי (מראשי חכמי צפת). **מספריו:** יחנן אלוקים- דרשות ופולפולים • יוסף לקח- חידושים על התורה • ישרש יעקב- על עין יעקב • מקראי קודש- חידושי הלכות • עץ החיים- על התורה • ישובת יעקב- על עין יעקב.

פחד ובהלה רבתי שררו ברחובות טבריה העתיקה, יהודים כגויים התרוצצו בפחד וניסו לנחש, מה ילד יום. שליטה של סוריה, שנודע בעריצותו הרבה, הודיע, שהוא מתכונן לכבוש את טבריה ולהפוך את כל תושביה לעבדי-עולם. שמועות על אכזריותו כבר נפוצו מפה לאוזן, והזוועות התעופפו במרחבי הדמיון בחוסר שליטה.

לאט לאט תרחישי האימה מעוררי החלחלה קיבלו מימדי-אמת, ורק אז התברר לטבריינים, שמצבם חמור הרבה יותר משמועות בעלמא. הימים היו לפני כארבע מאות שנה, ומושל סוריה העריץ גייס לרשותו טכניקה, שאמנם כבר הייתה בעולם - בימי הרומיים, אבל דרשה תחכום רב ומיומנות גדולה: **הטלת אבני-קלע אדירות מימדים, כשעל גבן לפידי אש בוערים, שיועדו להרוג, להרוס, להצית שריפות, ובעיקר: לגרום לכניעה מוחלטת ומהירה.**

האבנים הראשונות אכן חוללו הרס עצום. טבריה של אותם ימים מוקפת הייתה חומת אבן משלושת צדדיה, ומצדה הרביעי הייתה הכינרת חומתה. מושל סוריה החליט אפוא להתמודד מול חומות אבן מאשר לגרום לחייליו להסתבך במימי הכינרת ולהפסיד בקרב. גורם אחד לא לקח המושל הסורי בחשבון- את **רבי חיים אבולעפיה.**

רבי חיים, שבאותם ימים עלה מארצות הגולה לשכון בארץ ישראל, החליט לקבוע משכנו על שפת הכינרת, שם בבית צנוע ובישיבה שהקים, למד ולימד תורה בקדושה ובטהרה. ביום הראשון לקרב שמע הרב זעקות מחרישות אוזניים, קריאות לעזרה וקולות בבהלה. הדבר הפריע לתלמודו, והוא החליט לצאת מבית המדרש ולשאול את העוברים ושבים מה מתרחש בעיר, כי כן היה הרב שקוד על תלמודו בפרישות רבה ומנותק לחלוטין מן העולם הזה. לשמע דבריהם על "פגזים" אימתניים, שנחתים על העיר ומטילים בה שריפות ענק והרג רצחני, הניף הרב את ידו בביטול. בו במקום נטל את מקלו, אמר מה שאמר ועשה מה שעשה, ולאחר מכן החווה באמצעות מקלו קו דמיוני בקשת עגולה מאווירה של טבריה לכיוון הכינרת, שמימיה הרגועים ניבטו מאחוריו.

מאותו הרגע והלאה - כל אבן שנורתה לעבר טבריה, עשתה את דרכה בקשת אדירה ורחבה היישר אל מימי הכינרת בלא שתגרום נזק ואפילו לא בהלה... תושבי טבריה יצאו מחויכים ושלווים לרחובות העיר. ככל שגברו והתרחבו חיוכיהם של הטבריינים, עלה מפלס החמס והזעם בלבו הרצחני של המושל הסורי, שנכח שפגיעותיו חדלו מלזרוע חורבן ואבידות בעיר. לאחר דרישה וחקירה מאומצת נודע לו שאיש אלוקים יהודי עשה מה שעשה וכדורי המוות שלו אינם יעילים במאומה. הוא מבזבז את זמנו לריק.

מיד שלח המושל הסורי נציגים מכובדים עם הסכם הפסקת אש לתושבי טבריה, ובאותו רגע שהללו הסכימו לקבלו מידי - לא לפני שהבטיח להם שקט ושלווה בהן צדקו - עשה המושל האכזר והתמה את דרכו לבית מדרשו של רבי חיים על שפת הכינרת. בכניסתו גחן והשתטח מלוא קומתו לרגלי הצדיק ונשק את שולי מעילו. "אם אדם קדוש כזה שורה בתוכם", אמר לטבריינים שהופתעו מרפיסותו של האכזר במושלי הסביבה, "עפר אני תחת כפות רגליו". מאז והלאה נקבע שמו של רבי חיים כ"אבו-לעפיה", שמשמעותו "השולט על האש..."

רבי אהרן ראטה צ"ל- נולד באונגוואר שבהונגריה בראש חודש סיוון בשנת ה'תרנ"ד (1894). בהיותו כבן תשע ידע את ספר התניא בעל פה עם הלשון. בשנת ה'תרפ"ה (1924) עלה לא"י והתיישב בירושלים, שם ייסד את בית-המדרש 'אוהל אלימלך'. לאחר כארבע שנים חזר לסאטמר בהמלצת רופאיו. קבוצת חסידים התאספו סביבו ונקראו בשם 'שומרי אמונים'. על אף שסבל מאש המחלוקת ביקש מחסידיו במכתב שלא להשיב מלחמה. **מתנגדיו לא בחלו בשום אמצעי ואף פיזרו מסמרים במקווה בטרם נכנס לטבול.**

כתוצאה מהמחלוקת עבר לברגסאס ושם הקים ישיבה בשם "שומרי אמונים" (בעקבות שימת הדגש המיוחדת על עניית אמן בקול רם). בשנת ה'תרצ"ט חזר לא"י והקים ישיבה בשם "שומרי אמונים". עיקר שיטתו הייתה תפילה בהתלהבות. התפרסם כאדם קדוש בסיגופיו. **רוב ימיו היה חולה.** נפטר ב-ו' ניסן ה'תש"ו (1947) בעת טחינת קמח ברחיים לצורך מצות לפסח. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' שמואל יעקב (שימש כקצב. בכל לילה קם בחצות ובכה על גלות השכינה. תיקון החצות היה כאבלות חדשה בכל פעם. איש קדוש ונורא אשר גם הגויים חרדו ממנו). **אמו:** מרת יענטא (בת ר' אברהם מעיירת סאבראנץ). **אשתו:** מרת סימא (בת ר' יצחק כץ). **מרבותיו:** ר' יששכר דוב רוקח (מהרי"ד מבלז), ר' ישראל הגר מויז'ניץ (בעל ה'אהבת ישראל'), ר' צבי אלימלך שפירא מבלוז'וב (רבו המובהק), ר' יהוסף רוטנברג מקאסאני, ר' יהושע העשיל פריד מקאפיש, ר' פנחס אדלר (אב"ד ראדוואנקע), ר' יהודה גרינוואלד, ר' ישעיהו זילברשטיין מוויצן (בתורת הנגלה). **חברותא:** ר' אלישע רוזנפלד (בן ר' אהרן). **מתלמידיו:** ר' אברהם מאיר זיסוויין, ר' חזקיהו כץ (אחי אשתו), ר' שמואל זינגער (בעל אחות הרבנית), ר' צבי אביגדור פיש (אבד"ק ניר אדאני שבהונגריה), ר' חיים יצחק מאליק (מח"ס מכלכל חיים על יו"ד ועו"ס), ר' משה ראטה (אב"ד האמאד), ר' יוסף מאיר פולאק הי"ד (מבערגסאס). **בני:** ר' אברהם חיים. **חתנו:** ר' אברהם יצחק הכהן קאהן (בעל דברי אמונה). **מספריו:** **טהרת הקודש**- תיקון היסוד והמידות **שומר אמונים**- אמונה, גאולה, ביטחון ושמחה **ישולחן הטהור**- ענייני האכילה **ינועם הלבבות**- ענייני התפילה **מבקש אמונה**- ענייני האמונה היהודית.

מספר בנו האדמו"ר שליט"א בהקדמה ל'שלחן הטהור', שסמוך להסתלקותו סיפר, שהוא בעצמו היה בעל העובדה הנ"ל. ואמר רביה"ק, שמסר לו זאת, כדי שנדע עד היכן יכול בר ישראל להשיג ולהגיע ע"י מידת הביטחון בה' יתברך, ומעשה שהיה- כך היה:

בימי בחרותו למד בישיבתו של בעל "מעשי למלך" מווייטצין, באותו זמן הוא חי בדחוק גדול, ולא השגיח על מצוקתו, ושום דבר לא הפריע את התמדתו בלימודו ואת עבודתו בתפילתו, וחיזק את עצמו בגודל ביטחונו בה'. ופעם אחת הציק לו מצבו מאד, ויסב פניו אל הקיר ושפך שיחו לפני קונו: שפתותיו נעות וקולו לא נשמע לשום אדם, וכך הייתה תפילתו: **"ריבונו של עולם הזן ומפרנס לכל באי עולם מקרני ראמים עד ביצי כינים, הלא גלוי וידוע לפני כסא כבודך את כל דחקותי ומצוקותיי, הזמן לי היום את כל הצטרותי ולא אצטרך לידי מתנת בשר ודם"**. ועשה חשבון במחשבתו לפני יוצרו, כמה ממון הוא צריך לאותו היום, והיה כאשר סיים תפלתו התחזק מאוד בביטחונו בבורא, ותיכף פתח את **אמתתו ומצא שם כסף כפי הצטרותו לאותו היום, וכה עשה מדי יום ביומו ומצא די מחסורו שנתנו לו מן השמים, כפי שביקש מאת ה' יתברך וככה עבר עליו משך של חצי שנה.** וסיבת הפסקת השפעתו מן השמים היה, אשר אשת בעל המלון, אשר הייתה צדקנית גדולה הכירה את מעשי תוקפו וקדושתו, והיא הרגישה בדבר, כי ראתה שבכל פעם הוא היה מקבל מביתו סכום כסף כדי מחייתו והצטרותיו, וזה שישה חדשים, אשר לא קיבל שום מכתב ולא כסף, ועם כל זאת הוא משלם כמיקודם שכן בית-מלונו וגם עבור **כביסתו וכדו'**, ומגודל התפלאותה על הדבר הזה הציקה הרבה פעמים ואמרה לו: "הלא אנכי רואה שאין אתם מקבלים מביתכם כלום ומאין לכם הכסף כדי הצטרותכם? ממה נפשך, אם אתם מקבלים תמיכה מאנשים אחרים למה לא תירצו להנות גם מאתנו". והיה כאשר הטרידה אותו מדי פעם בפעם ולא רצה להוציא שקר מפיו, וגם מפני שרצה להיפטר ממנה שלא תבלבלו יותר, גילה לה את מקור השפעתו, ומאותו יום ואילך פסק הדבר.

פעם אחת הלך הצדיק יחד עם כמה מתלמידיו להר הזיתים לבקר על ציוני הקדושים. באותה תקופה הר הזיתים היה מוזנח מאוד, המקום לא טופל בכלל וכל ההר היה מלא חול ועפר, והיה קשה מאד לזהות את הקברים, גם יד גויים שלטה בהם לפעמים, כך שלפעמים נמצאו מצבות הרוסות לחצאין או לגמרי. לפתע צדה עינו של אחד מתלמידיו על מצבה, ובה ניתן היה לקרוא בקושי את המילים... **רבי אברהם גרשון מקיטוב**... התלמידים הראו מיד את המציאה לרב. **מיד ניגש ר' אהרן אל הציון וסמך ראשו ונשען על מקלו, ושוב הרים ראשו והפטיר בשפה רפה: "אין זה ציונו של ר' גרשון"**. התלמידים התפלאו כן תמהו, הלא כתוב מפורש, אך לדברי הצדיק לא יכלו להתנגד. יגעו וניקו את שאר חלקי המצבה, ומה מאד השתוממו כשמצאו אח"כ כתוב: **"אשתו של רבי אברהם גרשון מקיטוב"**.

פעם אחת בא רבנו לבית מדרשו ואמר לתלמידים: "בלילה הזה התגלתה לי נשמה אחת, שהיא נתגלגלה בדג, והפציר בי בתחנונים, שהיא פעלה למעלה, שהיא תגיע לשולחננו בשבת זו, ובקשתה בפיה שנעסוק בטובתה להשלים תיקונה, והראה תוך דיבורו על גודל מדת הדג (שהיה דג גדול מאד). והנה בערב שבת-קודש בא תלמידו, ר' דוד מאיר, שהיה רגיל להביא הדגים לרבנו ודג גדול בידו, ואמר: "הנה הסוחר של הדגים בא לפני ואמר: 'יש לי הצעה טובה בשבילכם, יש לי דג גדול למכור, אולי תרצו לקנות הדג לרבכם?' ומיד קניתי הדג", וראו התלמידים, שהיה הדג באותו גודל, שהראה הצדיק באצבעותיו.

המקובל הגאון חכם רבי ששון עבדול עזיז מזרחי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ד (1914). בצעירותו למד ב"מדרש בית זילכה" בעירק. משחר נעוריו ניכר שנועד לגדולות, גאון בנגלה ובנסתר. בהיותו כבן 13 שנים החל בלימודי תורת הקבלה. לאחר נישואיו נהג כמנהג בני עירו, ללכת וללמוד ברצף מצאת השבת ועד לערב שבת קודש, ורק לכבוד שבת היה מגיע לביתו, כאשר בכל לילות השבוע היה ישן על מחצלות בבית המדרש.

בשנת ה'תשי"ב (1952), בהיותו בן 38, עלה לא"י וקבע מקום מושבו בירושלים. ענוותן מופלג. אפילו שכניו לא הכירו בערכו וחשבו שמדובר באדם פשוט שאינו יודע כלום בתורה. נהג לשבת באחת מפינות בית המדרש שבישיבת "פורת יוסף" בלבוש פשוט כאחד העם, ולעסוק בתורה בעיון רב ובהתמדה מיוחדת. מידי פעם פנה בענווה למרן ראש הישיבה הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל והביע בפניו את קושיותיו. כך הכיר ראש הישיבה בגדלותו, ולאחר זמן קצר ביקש ממנו שילמד עמו בחברותא. בסוף לימודו עסק במזכירות כדי שיהנה מיגיע כפו.

במשך שמונה שנים התגורר רבינו עם אשתו בלונדון, הוא נסע לשם בכדי ללמד את בניו של הנדיב ר' סלימאן דוד ששון זצ"ל, שהיה ידיד אמת לישיבת 'פורת יוסף' (עפ"י בקשתו ר"י ר' יהודה צדקה זצ"ל). לאחר שובו לארץ נשאר בה עד יומו האחרון. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. בעל אהבת ישראל עצומה.** הצדיק לא זכה לזרע של קיימא. תלמידיו הקימו כולל אברכים 'ברכת ששון', כולל 'שמורת הבוקר' וכולל 'יום שישי'. נפטר בערב שבת הגדול, ז' ניסן ה'תשנ"ח (1998). חי כ-74 שנים. ציונו בבית העלמין סנהדריה שבירושלים.

אביו: ר' בנימין ציון. **אמו:** מרת צ'חלה. **אשתו:** מרת סעידה תחיה. **מרבותיו:** המקובל ר' יהודה פתיה זצ"ל. חכם ר' משה יהושע זצ"ל. **מתלמידיו:** המקובל הרב שמואל דרזי זצוק"ל. **חברותא:** ר' יהודה צדקה (במשך כ-30 שנים למדו יחד). **מספריו:** **באתי לגני** - קבלה (4 חלקים). ארי במסתרים - מסכת חיוו.

ברכות הצדיק עשו רושם בשמיים. פעם נכנס לרבינו אדם, שהיה צריך לעבור ניתוח להוצאת אבנים מהכליות וביקש מרבינו ברכה, שהניתוח יעבור בשלום. להפתעתו המרובה אמר לו הצדיק בזו הלשון: "ויגל את האבן", וראה זה פלא, כשהלך לבצע את הניתוח ערכו הרופאים בדיקה נוספת טרם הניתוח, ולפליאתם הרבה גילו, שהאבן נעלמה כלא הייתה והלה חזר לביתו שמח וטוב לבב.

על העובדה שהרב ניחן ברוח-הקודש, יעידו הסיפורים הבאים: פעם באו לבקש מרבינו ברכה עבור אדם חולה מסוכן. בד"כ כאשר היה שומע זאת, היה רושם את שמו, ושם אימו ומתחיל להעטיר ולהתפלל עבור החולים. אולם הפעם שלא כדרכו התחמק ואמר: "בשביל מה נברך?". כל הפצרותיהם עלו בתוהו. כשיצאו מעם פניו **נודע להם, שכבר בשעה שבאו לבקש את הברכה - לא היה החולה בין החיים.** רק עכשיו הבינו למפרע כוונת רבינו באומרו: "בשביל מה נברך?".

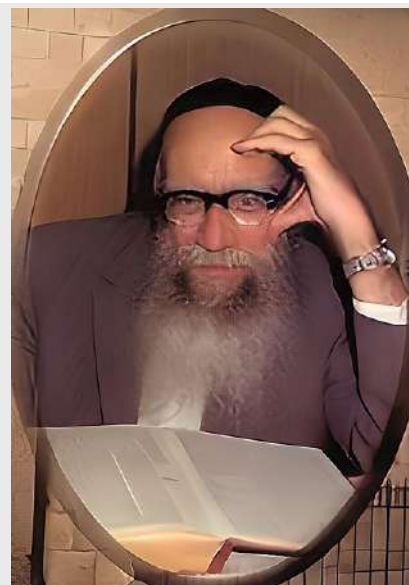
בפעם אחרת, כאשר הגיע אברך חשוב לרבינו וביקש ברכה לזכות בזרע של קיימא, בירכו הצדיק בחום: "תזכה לזרע של קיימא", כך חזר הדבר פעמים מספר. פעם אחת כשבא אליו שינה רבינו את לשונו ואמר לו: "תזכה לבנים זכרים". ואכן ברכתו נתקיימה במלואה, **לאחר זמן קצר נפקדה אשתו בתאומים 'בנים זכרים' בריאים ושלמים.**

אהבת הזולת אצלו הייתה מופלאה ביותר. בעת שפקדו את ביתו אנשים לקבלת עצה וברכה, ישב ושמע בנחת והיה חש בצערו של היושב מולו, כאילו מדובר בצערו האישי. בחור ישיבה חשוב ניגש פעם לרבינו בבקשה, שיתפלל עבורו לזיווג הגון, שאלו לשמו ולשם אימו, ברכו ופטרו לשלום. לאחר מספר שנים הבחור עדיין לא התחתן ופגש שוב ברבינו וביקש ברכה לזיווג הגון, בהזכירו את שמו ושם אמו. תוך כדי דיבור הוציא רבינו דף מכיסו והראה לו, ששמו מופיע בדף, ואמר לו: "לפני מספר שנים היית אצלי וביקשת שאתפלל עליך לזיווג הגון, מאז אני עדיין מתפלל בעדך".

אברך תלמיד חכם הגיע לבית רבינו, וביקש ממנו שיתפלל עבור בנו החולה זמן רב במחלה מסוימת. לאחר מספר שנים פגש הבן ברבינו וביקשו שיתפלל בעבורו, נענה רבינו והשיב לו: "מאז שאביך היה פה, אני מתפלל בעדך ומזכירך בתפילתי".

ניצל כל רגע פנוי ללימוד התורה. נמנע מלהשתתף בשמחות אפילו של מקורביו, בגלל ביטול תורה. אפילו לא הסכים לשמש כסנדק, משום שזמנו היה יקר וחשוב. נהג במשך כל ימי חייו, ואפילו בימים שסבל מייסורים קשים, ללמוד במשך כל הלילה בשני לילות בשבוע: לביל שישי ובליל מוצאי שבת.

פעם אחת בבית-הכנסת התחולל ויכוח בין מספר ת"ח לגבי הלכה מסוימת. רבינו ישב בהצנע ולא התערב בוויכוח כלל. כשיצא מבית הכנסת בגמר התפילה, שאלו אחד מתלמידי חכמים: "מה כבודו אומר לגבי הלכה זו?", השיבו רבינו את ההלכה עם המקורות בספרי הראשונים והאחרונים בבקיות עצומה, וציטט מורחב של כל דבריהם. כששמע זאת הלה, פתח את כל הספרים שהזכיר רבינו ומצא ממש כדבריו. **עיקר התפעלותו הייתה, שרבינו ציטט מילה במילה את לשון ספרי הפוסקים.**

הגאון הרב סעייד גד הכהן זצ"ל - נולד במוצאי שבת ויום הכיפורים בשנת ה'תש"ד (1943) בעיר טיטואין שבתוניסיה למשפחת כהנים מיוחסים בשם משפחת כהן זבולון. נקרא בשם סעייד שפירושו מזל. בהמשך כשעלה לארץ הקדוש שינה את שמו לגד שגם שם זה משמעותו מזל. כשהיה נער פחות מגיל 16 נשלח ללמוד מלאכת השחיטה ועבר את מבחן העמדת הסכין כהלכתו. הוא חזר לביתו ללמוד הלכות שחיטה עצמה. באותה שנה בחורף ירדו גשמי ברכה ואביו חשש לבריאותו ולכן לא הסכים לשלוח את בנו שנית לג'רבא, לכן לא הלך לקבל את תעודת הסמיכה.

ביום ראשון, ג' מנחם אב ה'תשכ"ד (1964) עלה לארץ הקודש. בהתחלה התגורר באשקלון. לאחר מספר שנים עבר להתגורר בירושלים מחמת שחרד לחינוך בניו. התגורר בשכונת נווה יעקב עד יומו האחרון. בירושלים עמד מאחורי הקמתו וניהולו של ת"ת 'לחם הביכורים' ובית-הכנסת 'שער גד'. זמן קצר אחרי פורים נחלש חולשה גדולה והובהל לבית הרפואה, שם היה מאושפז כחודש עד יום פטירתו, שב"ק פרשת ויקרא, ז' ניסן ה'תשפ"א (2021). חי כ-78 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: רבי חמיני. **אמו:** מרת תיתה. **אשתו:** מרת ג'ינט (בת ה"ה יצחק צחייק הכהן, אחי אביו). **מרבותיו:** הגאונים רבי מעתוק מאזוז (רבו המובהק), רבי בנימין מתיקף דידי, רבי מרדכי סגרון ורבי חנינא בוגיד סעדון. **בניו:** הרה"ג ר' רונן (רו"מ 'לחם הביכורים'), הרב יגאל וארבע בנות. **מספריו:** **יברוך מרחיב גד** - ג' חלקים: תורה, תהילים, נ"ך ועוד.

גולת הכותרת של הרב זצ"ל היתה חינוך בני משפחתו. רבינו תמיד דאג שילדיו יצאו מחוץ לביתם רק עם ליווי כדי שלא יוצר מצב שילדים אחרים ישפיעו עליהם לרעה. פעם אחת בנו, הרב יגאל הביט מחלון הבית לצפות בילדי השכונה כשהם משחקים כדורגל.

לפתע הוא הבחין כי אביו נמצא מאחוריו. להפתעתו הרבה הוא ראה כי עיני אביו זולגות דמעות. הבן הוריד ראשו בהכנעה ונכנס לתוך הבית בחד כשהוא חושב שעכשיו מצפה לו מנה הגונה. הרב בחמתו הרבה השכיל לקרוא לפניו פסוקים בספר משלי בניגון המסורתי בקול נשנק כמתחנן:

"בְּנֵי, אֵל תֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אֲתֶם מִנְעֵ רִגְלֶךָ מִנְתִּיבֹתֶם. כִּי רִגְלֵיכֶם לָרַע יִרְצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשֹׁפֵךְ דָּם" (משלי א', ט"ו-ט"ז). הדברים הספיקו לבן להבין כל ימי חייו שמשחק הכדורגל הוא הבל וריק ואין להתפעל ממנו כלל ועיקר.

בנו, הרה"ג ר' רונן שאביו הרב התגורר תקופה מסוימת בשכונת גילה בירושלים סיפר כי היה לו שכן בחור צעיר שהיה מדליק בשבת מוזיקה בקולי קולות ומחלל את קדושת השבת רח"ל, כך מידי שבת בשבתו היה חוזר ונשנה המעשה הרע הזה. יום אחד בימות החול פגש הרב את אותו בחור יושב על תל אבנים.

הרב התיישב לידו ושתק. הבחור אמר לו: "אני יודע מה אתה רוצה. אני מפריע לך בשבת-קודש עם השירים". הרב אמר לו: "נכון". הצדיק התחיל לדבר איתו בנועם על מעלת השבת וקדושתה ועל העובדה כי השבת הוא היום היחיד שנתן לנו הקב"ה לנוח בו. מאותו יום בכל השבתות חדל ופסק ממעשה זה והיה זה בבחינת לשון רכה תשבר גרם.

הרב בעל כורחו נאלץ ליטול חלק במלחמת יום הכיפורים במוצאי יום הכיפורים של שנת ה'תשל"ד (1973). כשהרב חזר מבית הכנסת לביתו גילה על שולחנו צו שמונה שקרא לו לבוא למלחמה במיידית. הרב התפלל לה' שישחררו אותו משם כדי שיוכל לחזור לתלמודו. משמיים נענו לו, כאשר בצבא ראו שהוא אב לארבעה ואשתו לקראת לידה נוספת, הם התפלאו על כך שגייסו אותו. הקצין שחרר אותו מיד לביתו.

בכל מקום ששהה הישרה תמיד אווירה של יראת-שמיים טהורה. בכל מקום שהגיע דאג שיהיה בית-כנסת לתפילה. כשהגיע לארץ ישראל הוא גר באשקלון. רבינו התפלל עם קהל עדתו יוצאי ג'רבא בבית-הכנסת 'אוהל משה'. כאשר הגבאי ר' מאיר חורי פנה לרבינו וביקש ממנו לקרוא בתורה רבינו סירב בטענה שיש אחרים טובים ממנו. ר' מאיר לא הרפה ואמר לו שאם לא יקרא בתורה- הם יאלצו לסגור את בית הכנסת.

מאותו היום התחיל לקרוא בתורה כשגדול עומד על גביו הוא הגה"ק רבי חוויתו חורי זצוק"ל. כשהגיע לעיה"ק ירושלים כי ראה כי מתפללים בביהכנ"ס שהיה מקלט צר מלהכיל. הרב הלך ופעל אצל רב השכונה רבי משה בן אבו להשיג מקום גדול יותר שגם הילדים הקטנים יוכלו לבוא (שלא יכלו לבוא מחמת הצפיפות והרב הצטער מזה מאוד). היום בית כנסת 'איש מצליח' בגילה עומד עד עצם היום בזכות הרב.

כשהרב התגורר בשכונת נווה-יעקב הגיעו לבניין זוג צעיר- שכנים חדשים. הרב קיבל אותם בסבר פנים יפות ודאג להם שירגישו בבניין החדש בנוח כאילו הם ותיקים. לאחר שנכח לראות כי בבית הזוג לא היה ספה רבינו העניק להם ספה שהייתה ברשותו ואילו לעצמו קנה ספה אחרת. לימים הרב עבר להתגורר בבית אחר באותה השכונה. כשהרב חלה, אותם השכנים לא ידעו שהוא חולה. באותו מוצאי-שבת שהרב נפטר, החלטו אותם שכנים כי הספה 'עשתה את שלה' והחליטו לזרוק את הספה, בדיוק ביום הפטירה. שעה קלה לאחר מכן הם שמעו את הכרוז המודיע על פטירת הצדיק ומועד הלוויה.

(החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

רבי מרדכי שפירא קצנלבוגן מנשכיז צ"ל: נולד בנישכיז בשנת ה'תק"ב (1742). בימי נעוריו עסק במסחר, אולם בעודו צעיר לימים נתמנה לרב בעיירה לעשנב, שעל-יד ברודי, משם עבר לרבנות קובל אח"כ ללודמיר ובסוף לנישכיז. **התפרסם כבעל רוח הקודש** וזכה להערצת אלפי חסידים. גדול בתורת הנגלה. כל ימיו ניסה להסתיר את עצמו. ענוותן. ומכל הארצות נהרו אליו עגונות. נפטר ב-ח' ניסן ה'תק"ס (1800). חי כ-58 שנים.

אביו: רבי דב בער מטולטשין (שלשלת היוחסין שלו מגעת עד אברבנאל ולמעלה בקודש). **אמו:** מרת גיטל. **ילדיו:** ר' יוסף (רבן של הרובשוב ואוסטילא), ר' יעקב אריה (רבה של קובל) ור' יצחק מנישכיז (ביתולדות יצחק). **מרבתינו:** ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב). **מתלמידינו:** הגאונים ר' אורי קלוגהויפט (ה'שרף' מסקרליסק) ור' קלמן קלונימוס (מקרקא, ה'מאור ושמשי') ועוד רבים. **מספריו:** **ירשפי אש-** מדברי תורתו.

הצדיק ר' נפתלי מרופשיץ שהה פעם שנה תמימה אצל הצדיק ר' מרדכי מנשכיז. פעם אמר לו הצדיק מנשכיז: "קום וסע לביתך!" אולם ר' נפתלי הפציר בו, שיניח לו להיות אצלו עוד. ולמרות שהצדיק סירב, ביקש ר' נפתלי מאשתו של הרבי מנשכיז, שתשתדל בשבילו אצל בעלה על מנת שיתיר לו להישאר עימו עוד. עשתה הרבנית כבקשתו והצדיק אמר לו: **"דרכי לשמוע לך ואעשה זאת גם עתה, אך הלוואי שלא נתחרט"**.

עברו כמה ימים, וכשהצדיק שהה בבית הכנסת, נכנס אדם זר. ר' נפתלי, שהיה אז במקום, **מיד ראה באותו אדם, שהוא מגואל בעבירות קשות**. לא יכול היה רבי נפתלי להתאפק ואמר לו: **"צא טמא! איך אתה מעז לדרוך על מפתן בית כנסת של הרבי?"** והאיש שנכלם מיד, ברח מהמקום.

הרבי מנשכיז, כשראה זאת, מייד גער ברבי נפתלי ואמר: "מה עשית?! לך מהר ותחזיר אותו!" וכשהגיע שוב לפניו אותו יהודי, קיבלו הרבי בסבר פנים יפות, שאל לשלמו והתעניין, מדוע אינו מגיע לעיתים תכופות יותר. **והיהודי השיב, שמעתה ינסה להגיע לעיתים קרובות ואף נתן לצדיק מתנות**.

כשיצא מלפניו סיפר הרבי מנשכיז לרבי נפתלי, כי היהודי הנ"ל היה יהודי תמים ושמור מכל עבירה, מחמת שהיה מאוד מקושר אליו. אולם כמה פעמים התעכב ולא יכול היה לבוא אליו, כפי שהיה רגיל ונפל בעבירה קטנה, ועבירה גוררת עבירה עד שהתדרדר מאוד.

והנה לאחרונה עלה במחשבתו- האם אלך לרבי? הלא בוודאי מיד יכיר בחטאי? ומצד שני - אם לא אסע, בוודאי אפול ברשת החטאים. כך הררה וחשב עד שהחליט ל"ע לכפור לגמרי, **אלא שהחליט, כי יבוא לפני פעם נוספת ועשה עם עצמו סימן, שאם אקבל אותו בסבר פנים יפות - אות היא כי יש לו תקנה, ואם לאו - חו"ח ייפרד לחלוטין מהיהדות"**.

"ומשום כך תבין", אמר הרבי, "מדוע ביקשתי לשלחך לביתך טרם בואו של יהודי זה. שהרי ידעתי, שהנך קנאי גדול בעבודת ה' וחששתי שבמצב זה אין הדברים מתאימים אלא **יש לנקוט בדרך של אהבת ישראל**, למרות שאדם זה חוטא גדול, מכיוון שרק כך יעלה בידינו לקרבו מחדש לדרך ה'".

מעשה ביהודי, שבא לפני ר' מרדכי מנשכיז וסיפר לו כי ל"ע מחלה קשה מקנת בתוכו. אמר לו הצדיק: **"ואצל הפרופסור מאנפולי כבר היית?"**, ענה לו: "לא הייתי אצלו". אמר לו הרב: "אם כן סע אליו, ובוודאי יעלה בידו לרפא אותך". שמע היהודי בקול הצדיק, שמח שמחה גדולה והבין, כי משם תבוא לו הישועה. שחר עגלה ואחר ימים אחדים וטלטלות בדרכים הגיע לאנפולי.

בהגיעו לשם ניגש הוא ליהודי הראשון שפגש ושאל אותו בהתרגשות: **"תגיד לי בבקשה, היכן מתגורר הפרופסור שלכם?"** - "על איזה פרופסור אתה מדבר?", הביט הלה בתימהון בפניו של האורח. ענה לו החולה: "על הפרופסור החשוב בעירכם ששמעו יצא בכל העולם". הביט היהודי בפליאה בהלך הזר ואמר לו: **"דע לך כי אין בעירנו שום פרופסור, שום רופא, יתר על כן, דע לך שאפילו חובש פשוט אין בעירנו!"**.

שמע זאת מיודעו ושאל: "ומה אתם עושים כאשר אתם חולים?", ענה לו היהודי: **"דע לך, אצלנו כאשר אדם חולה הוא עושה חשבון נפש על מעשיו, חוזר בתשובה והקב"ה מרפא אותו לאלתר!"**. חשב החולה כי רבינו טעה בדבריו ועל כן חזר החולה בצער אל הרב וסיפר: "רבינו, אין להם רופא, אין להם חובש, אין מי שמרפא אותם".

שאל אותו הרב: "ומה קורה, כאשר מישהו מהם חולה?", סיפר לו החולה שאכן הוא חשב על שאלה זו ושאל את האנשים הגרים שם: "הם עושים חשבון נפש על מעשיהם, לאחר מכן חוזרים בתשובה והקב"ה ברחמיו הרבים מרפא אותם". ענה לו הרב: **"ישמעו אוזניך, מה שפיך מדבר. כאשר הם חולים, הם חוזרים בתשובה, ורופא כל בשר שולח להם רפואה"**.

"ידעתי שאין להם רופא בעירם. שלחתי אותך, כדי שתוכל ללמוד מהם, כי לא רופא בשר ודם הוא זה שקובע מה ילד יום, ולא הוא יכול לקבוע אם יחיה האדם או ימות. אלא ברגע שיהודי מתפלל לפני אבינו שבשמיים וחוזר בתשובה שלימה - הקב"ה מיד מתמלא ברחמים ושולח עבורו רפואת עולמים".

רבי אריה לוי זצ"ל הידוע בכינויו 'אבי האסירים': נולד ב- ו' ניסן ה'תרמה (1885) באורלא, עיירה הסמוכה לביאליסטוק שברוסיה הלבנה. מידותיו הטובות, צניעותו, אהבתו את כל ברואי ה' וגמילות החסד שנהג עם כל נצרך היו מן המפורסמות בירושלים. חי בצניעות ובתנאים ירודים, סירב לכל הצעה של אוהביו שייטיבו את תנאי חייו.

ידוע כבעל חסד, נודע בכינויו 'אבי האסירים' מפני שהיה נוהג במשך כ-25 שנים ללכת לאסירים בבתי הכלא, כבר בתקופת המנדט הבריטי, לעודד את רוחם, ולכתוב להם מכתבים. בפרט נודע ביקוריו אצל אסירי המחטרות ועולי הגרדום. ביקר בקביעות גם בבית החולים למצורעים על מנת לעודד את יושביו.

בגיל צעיר מאוד עזב את ביתו וגלה למקום תורה. נדד מישיבה לישיבה, למד בבריסק ובפינסק ונודע כמתמיד ועילוי. בשלב מסוים החליט לשים פעמיו לישיבת וולוז'ין המפורסמת, אלא שלא התקבל בגלל גילו הרך. לאחר מכן המשיך אחר מקום תורה והגיע למינסק. משם נסע לישיבת סלוצק בסלונים. בשנת ה'תרס"א (1901), עבר ללמוד שנה אחת בהלוסק, ולאחר שנה פנה שנית לישיבת וולוז'ין, והפעם התקבל כתלמיד.

עלה לארץ בשנת ה'תרס"ה (1905) ולמד בישיבת "תורת חיים". בשנת ה'תרס"ט (1909) הוסמך לרבנות על ידי ר' חיים ברלין, ר' שמואל סלנט ור' אברהם יצחק הכהן קוק. משנת ה'תרע"ז (1917) עד אחרית ימיו כיהן כמשגיח בישיבת 'עץ חיים' בירושלים. נפטר בערב שבת הגדול ט' ניסן ה'תשכ"ט (1969). ונטמן באותו היום אחרי חצות היום בבית העלמין בסנהדריה שבירושלים, ובכך נתמלאה צוואתו שלא להספידו (הן בשל קדושת השבת והן בשל חודש ניסן שאין מספידין בו). חי כ-84 שנים.

אביו: ר' בנימין ביינוש (היה יערן ולמדן). **אמו:** מרת עטיל. **אשתו:** מרת ציפורה חנה (בת ר' דוד שפירא). **בנו:** ר' חיים יעקב לוי. **מרבותיו:** ר' איסר זלמן מלצר.

מידותיו הטובות ומעשי החסד שעשה היו למושא הערכה עצומים וסיפורים רבים סופרו על פועלו ומובאים בשני ספרים - 'איש צדיק היה' ו-'צדיק יסוד עולם', שנכתבו ע"י הסופר ר' שמחה רז הי"ו. להלן מעט מן המעט מתוך הנהגות וסיפורים המעובדים מספרי הסופר:

רבינו כידוע היה מקפיד מקיום מצוות ובעיקר בהקפדתו המרובה במצוות הכנסת אורחים. יום אחד התדפק על דלתו אחד הגנבים שהיה כלא בירושלים ובאותו יום שוחרר, וסיפר לרבי אריה כי ביתו נמצא רחוק מירושלים, ואין בכיסו אף פרוטה להגיע לביתו, ולכן הגיע לרבי אריה לקבל ממנו דמי כיס כדי שיוכל לרכוש מאכלים ולהגיע לביתו.

קיבלוהו רבי אריה וזוגתו כאורח נכבד, העניקו לו סכום מסוים, ואף הוסיפו ואמרו לו כי לא יתירו לו לנסוע לפני שיטעד לבו. ה'אורח' נהנה מכל רגע במחיצתם, ובתום הארוחה אמר לו רבי אריה: "מודה אני לך על שביקרתנו, שעל ידך נזדמן לי במפתיע לקיים שתי מצוות חשובות: הכנסת אורחים וגמילות חסדים, אך אבקשך להיענות לבקשתי ולכבדנו בלינה אצלנו הלילה וכך תזכנו בקיום מצווה נוספת", וה'אורח' נענה מיד להזמנתו הנדיבה.

באשמורת הבוקר, כשהתעורר רבי אריה משנתו כהרגלו בקודש לתפילת "ותיקין", התברר לו שאותו 'אורח' גנב את גביע היין ופמוטי הכסף והסתלק לו. משסיפר ר' אריה את המעשה לרעייתו, אמר לה: "אני מוחל לו לאותו גנב במחילה גמורה כדי שלא יענש בגללי", ואף הוסיף וביקש ממנה: "הבה ונבטיח האחד לשני, שמקרה מצער זה לא ישמש כ'תקדים' ולא ימנע בעדנו מלארח גנבים בביתנו גם להבא".

על מידת התחשבותו בזולת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: אחד מקרוביו של הצדיק נכנס אליו פעם בתחילת חודש אדר, ומצאו מונה שטרי כסף ומסדרם חבילות-חבילות. שאלו לפרש הדבר, ורבי אריה השיב: "כספים אלה ניתנו לי כדי לחלקם לצדקה, ואני מכין אותם לקראת פורים ובעזרת ה' אחלקם במועד זה לנצרכים ולנזקקים".

התפלא אותו קרוב ושאל את הצדיק: "הלוא העניים זקוקים לכסף כעת, ומדוע רבינו משהה את הכסף עד חג פורים?". השיב לו רבי אריה: "תראה, אם אתן להם עכשיו את הכסף, יתביישו בו שכן ירגישו שנותנים להם את הכסף בגין מצבם הכספי".

"אולם בחג הפורים, שבו שולחים מנות איש לרעהו ונותנים מתנות לאביונים - יתקבל אצלם הדבר בטבעיות, וכל זאת מבלי לפגוע בכבוד אותם עניים, ולכן מעדיף אני להשהות את הכספים ובלבד שלא יפגעו".

❖ **מאמרותיו של הצדיק:** "ירא שמים אמיתי הוא זה שאינו יכול לישון בלילות מדאגה שמא לא עשה באותו יום כדי להקל סבלו של יהודי מדוכא בייסורים".

מידותיו הטובות ומעשי החסד שעשה היו למושא הערכה עצומים וסיפורים רבים סופרו על פועלו ומובאים בשני ספרים - 'איש צדיק היה' ו-'צדיק יסוד עולם', שנכתבו ע"י הסופר ר' שמחה רז הי"ו. להלן סיפורים מתוך הספר: מספר נכדו, הרב דוד לוי: "מצב כספי דחוק היה דבר שבשגרה אצל סבא. פעם הזדקק סבא להלוואה דחופה. למרות שכל ימיו נמנע מלקבל הלוואות גם במצב שלא היה ברשותו ממון כדי מחייתו. יום אחד כשהגיעו מים עד נפש, והיה חייב סכום כסף בדחיפות, נאלץ לחרוג ממנהגו ולפנות לחנווני בשוק מחנה יהודה, **בידיעה כי בערב עתיד הוא לקבל את משכורתו, וכך יכול הוא להתחייב לחנווני כי עוד באותו היום יחזיר את חובו.** נענה אותו יהודי לבקשתו בנפש חפצה.

אותו יום ירד שלג. ככל שעברו השעות השלג הלך ונערם במהירות. לעת ערב משחפץ היה להשיב את ההלוואה, נערם שלג כבד. סיפר רבינו לאשתו את דבר המעשה ושאל: מאחר והדרך עד לבית החנווני היא מסוכנת בשל השלג. האם ילך עכשיו או ימתין למחר.. השיבה רעייתו: **"מאחר והבטחת כי תחזיר היום את כספו, עליך לעמוד בדיבורך ולעשות מאמץ עילאי לפרוע את חובך"**. כיתת רבינו את רגליו עד לאותה שכונה מרוחקת שבה התגורר החנווני. שעה ארוכה נאבק בעקשנות ברוחות המצליפות ובשלג הכבד שהצר את צעדיו. כשניגש לפתח הדירה, שמע מבעד לדלת את אשת החנווני מרימה את קולה כלפי בעלה באומרה: **"כיצד העזת להלוות לו סכום כה גבוה?! מי ערב לך שיחזיר לך? ואם לא יחזיר, מה נעשה?!"**. החנווני נשמע מתגונן כנגדה: **"סומך אני על רבי אריה שאם אמר כי יחזיר את הכסף היום, ברור לי כי יעמוד בדיבורו, ועוד היום יחזיר את הכסף"**. בעוד הקולות הרמים נשמעים למרחק, נקש רבינו בדלת. האישה כשראתה את רבי אריה אמרה לו: **"רבי אריה, בשביל הלוואה זו היה עליך לכתת את רגליך במזג אוויר זועף וקודר זה? וכי לא יכולנו להמתין עם הכסף עד למחר?..."**

○ יפר אחד מתלמידי הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל: **"בהיותי נער קטן, נמנית על תלמידי תלמוד תורה "עץ חיים". באחד הלילות, הופתעו הורי בראותם את רבי אריה ניצב בפתח ביתנו. בצהרי אותו יום, ניגשתי לחדרו של רבי אריה, ששימש כ"משגיח הרוחני" בתלמוד תורה בו למדתי, כדי לשאול אותו דבר מה. ביקשני רבי אריה בעדינות שאמתין לו קמעא, כי עסוק היה באותה שעה.**

"משהמתנתי שעה ארוכה ונוכחתי לדעת כי רבנו עסוק, הלכתי לביתי. בלילה, הופתענו, כאמור, לראות את רבי אריה סר לביתנו כדי לשמוע מה היה לי לומר לו. מתברר, כי נזכר ועלה החשש בלבו, שמא ציער אותי בהמתיני לשווא, ואני אך ילד קטן, ומחשבה זו הטרידה אותו. תמהו הורי ואמרו לו: "רבי אריה, וכי בשל כך היית צריך להטריח עצמך ולכתת רגליך בלילה להגיע אל בנו, והרי יכול היית לשאלו למחרת היום מה היה חפצו?". השיב להם רבי אריה: "רציתי להפיס דעתו של בנכם ולא חפצתי שיצטער בשל כך אף לילה אחד."

מאמרותיו של הצדיק: "אהבת הכבוד ושלוות הנפש אינן יכולות לדור בכפיפה אחת". (מתוך "צדיק יסוד עולם" - ר' שמחה רז עמ' 425).

האדמו"ר רבי חיים מאיר האגר מויז'ניץ זצ"ל- נולד ב-ט"ו כסלו ה'תרמ"ח (1887). האדמו"ר השישי לשושלת החסידית קוסוב-ויז'ניץ. נקרא ע"ש סבו ר' חיים מקוסוב (בעל 'תורת חיים') וסבו ר' מאיר מדז'יקוב. ממנהיגי היהדות חרדית. גאון בנגלה ובנסתר.

במלחמת העולם הראשונה עקר עם אביו לגרויסוורדיין (רומניה). בשנת ה'תרצ"ו (1936), לאחר פטירת אביו, החל למלא את מקומו כאדמו"ר מויז'ניץ בגרויסוורדיין ורבים שיחרו לפתחו. בשנת ה'תש"ד (1944) עם פלישת הנאצים הועבר לגטו, אולם הוא הצליח להימלט בטרם הועבר לאושוויץ. עם סיום המלחמה חזר לגרויסוורדיין. בשנת ה'תש"ז (1947- כחצי שנה לאחר פטירת אחיו, ר' אליעזר) עלה לא"י והתגורר בתל-אביב. לאחר שעבר לבני ברק הקים בה את שיכון ויז'ניץ. נפטר בערב שבת הגדול, ט' ניסן ה'תשל"ב (1972). חי כ-85 שנים. ציונו בביה"ק שומרי שבת בבני-ברק.

אביו: ר' ישראל ('אהבת ישראל'). **אמו:** הרבנית הינדא. **אשתו:** הרבנית מרגלית. **אחיו:** ר' אליעזר, ר' ברוך ור' מנחם מנדיל. **בניו:** ר' משה יהושע (האדמו"ר מויז'ניץ ב"ב), ר' מרדכי (האדמו"ר מויז'ניץ במונסי, ניו-יורק בארה"ב). **בנותיו:** הרבנית ציפורה פרידמן (נישאה לר' ישראל בן-שלום פרידמן), הרבנית שבע ברכה ארנסטר (נישאה לר' משה ארנסטר נשיא קריות 'מאור חיים'). **מספריו:** **יאמרי חיים-** ארבעה ספרים • **ליקוטי אמרי חיים** • **מכתבי קודש ינר החיים**

השתתפותו בשמחתו וכמו"כ בצערו חלילה של כל בר ישראל הייתה ללא גבול. תיאר אברך, שנולדה לו בתו הראשונה כשלוש שנים לאחר החתונה, **ששמחת רבינו הייתה כל כך גדולה, עוד יותר גדולה משמחתו האישית.** סיפר אברך אחר: "קרובתי שתחי' הייתה מאוד חולה ל"ע ושהתה בביה"ח מאמצע חודש אייר ה'תשל"א (1971), ומצבה הלך והחמיר, ואני הייתי מזכיר את שמה פעמים רבות לפני רבינו ומרבה להפציר עבורה. ובחסידי ה' יתברך לערך באמצע חודש מנחם אב, נהפך לפתע מצבה לטובה, וחל שיפור מיום ליום, והרופאה, שטיפלה בה בבית-הרפואה אמרה לקרובתי: **אם המצב ילך כך הלאה וישתפר, אזי אני מקווה, שבראש השנה כבר תהיה בבית."**

"חותני צלצל לצפת, שם שהה רבינו, וביקש למסור לרבנו את הבשורה הטובה (רק לאחר מכן נודע שהשליח לא עשה את שליחותו ולא מסר לרבנו את הבשורה). ביום כ"א אב ה'תשל"א (1971) היו כמה ימי 'בין הזמנים' בכולל, אזי נסעתי לצפת אל הצדיק. בהיכנסי לקודש פנימה עם קוויטל, שאלני הרב: 'מה הסיבה שבאתי?' – עניתי, כי באתי ללא כל סיבה מיוחדת. אח"כ, למרות שחותני כבר התקשר לרבי להודיע משיפור המצב אצל קרובתי תחי', **מצאתי לנכון לחזור ולומר לרבנו, שבס"ד המצב משתפר והולך."**

ובאומרי את המלים הנ"ל, נתן הרבי שאגה, עד שכל המשמשים ונכדי רבנו שעמדו במרחק רב מחדר רבינו באו במרוצה לראות מה קרה, ורבינו ביקש שאחזור בדיוק את המילים, שהרופאה אמרה לקרובתי תחי'. אח"כ התחיל רבינו לברכני בצרור גדול של ברכות. לאחר מכן גער בי הצדיק באומרו: **"למה לא בישרת אותי מיד כשהגעת?"**. עניתי, שהייתי בטוח שמסרו לרבי את ההודעה הטלפונית של חותני. באותו היום עשו תגלחת (פאות) לנינו של רבינו הרה"ג דוד דוב בעריש ארנסטר שליט"א, כמו"כ הייתה באותו היום בצפת סעודת שבע ברכות של נכד רבינו, וכל מי שנכנס קידמו הרבי ואמר: **"קיבלתי היום בשורה טובה מאד, בשורה משמחת ביותר, אשת האברך... מצבה הולך ומשתפר, והרופאה אמרה לה: 'אני מקווה, שבראש השנה כבר תהיה בבית'."**

ואמרו לי אז בנותיו של רבינו זיע"א, שהיו באותו המעמד (בתגלחת ובשבע ברכות), כי כאשר רבינו אמר להן בשמחה עצומה: 'האם שמעתן את הבשורה הטובה שקיבלתי?', הן היו בטוחות, שלרבינו כנראה הגיע מברק המבשר, שנולד לצדיק נכד או על אירוסי נכד. אגב, רבינו התמרמר מאוד, אם הזכירו לפניו חולה או כל צרה שלא תבוא, ואח"כ כאשר בחסדי השי"ת השתפר המצב, ולא הודיעו לו על השיפור.

○ יפר הרה"ח ר' יצחק אייזיק אדלר זצ"ל, (שהיה מהמקורבים ביותר לצדיק): "פעם חזרתי מחתונה בסביבות שתיים בלילה. כשעברתי ליד בית הצדיק פתחתי בשקט את דלת בית רבינו לראות מה שלומו (בשנים האחרונות ישן הצדיק בקומה ראשונה בפראווע שטוב עם אחד המשמשים). פתחתי מעט את החלון הקבוע בדלת הכניסה לחדר, וראיתי, שרבינו אינו ישן, מסתובב מצד לצד, ונאנח מפעם לפעם עמוקות".

הסקתי מזה שכ"ק רבנו אינו מרגיש בטוב. על כן פתחתי מעט את דלת חדר רבינו. הרבי הסתכל לעברי ושאל: "אייזיק, מה מעשיך כאן בשעה זו?" עניתי שחזרתי עתה מחתונה פלונית, ורציתי לראות, מה שלום רבינו. ענה הצדיק, שבס"ד שלומו טוב. אזי שאלתי את הרבי: "אם-כן מדוע אינו ישן והוא מתאנח כל כך?". ענה לי הרבי ואמר: "הנך מבין, אשתו של אברך פלוני צריכה לעבור מחר ניתוח, אומנם אין זה ניתוח רציני, אולם בכל זאת היא אמה לילדים קטנים, והקב"ה צריך לעזור שהכל יהיה כשורה ללא כל מכשול".

ממשיך ר' אייזיק ואומר: "אני משוכנע שגם האברך הנ"ל וגם אשתו ישנו באותו לילה רגועים, (כי ידעתי מקרוב על הסיפור והניתוח שהאישה היתה אמורה לעבור ללא רציני), אולם רבנו זי"ע לא ישן כל הלילה ונאנח עמוקות לעורר רחמים עליהם".

הרב המקובל נתן בוקובזה זצ"ל - נולד בארץ ב-כ"ג אב ה'תשכ"ג (1963) למשפחה מרובת ילדים בה 15 בנים ובנות (הרב היה השמיני) ונקרא ע"ש ר' נתן פרז'ון (רב העיר אשקלון). לאחר נישואיו עבר לנתיבות, שם פתח כולל לאברכים. דאג להחזיק את הכולל, ולתמוך באברכים בחיי היומיום. את כל חייו הקדיש למשפחות נזקקות. הקים ארגון חסד גדול שחילק מידי חודש בחודשו סכומי כסף עצומים לאנשים מעוטי יכולת, ארגון החסד התפרסם בעיקר בזכות ה"קמחא דפסחא" שהיה עורך מידי שנה. בשעות הבוקר היה מקבל קהל. רבים פנו אל הצדיק ונושעו. בהמשך היום יצא כדי למסור שיעורי תורה במקומות שונים בארץ.

גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. מוצא פיו וברכותיו התקבלו בשמים ושינו סדרי בראשית. במבט קל היה יודע מיהו האדם העומד בפניו, מהן בעיותיו ומה יהיה עימו. לשאלת תלמידיו מהיכן זכה לראות זאת השיב שתולה את הדבר במעשה החסד שלו שכן כל מהותו הייתה חסד (הצדיק ציין את דברי ה'מכתב מאלהו' על הקשר בין החסד לראייתו הרוחנית המדהימה). היה שוטף בעצמו את בית-הכנסת. הוסיפו לצדיק את השם 'חזקיהו' לאחר שהתגלתה המחלה בגופו. כאשר הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל הגיע לבקר אותו כששכב על ערש דווי לפני שנפטר, דאגתו היחידה הייתה "מה אעשה עם כל האנשים, שתלויים בי?". קירב יהודים רבים לאביהם שבשמים. **בעל אהבת ישראל עצומה.**

בעל מתק שפתיים. סחף בדרשותיו את הקהל. היה אומר, שבמקום שאנשים יחפשו סגולות, שיתחזקו בתורה ובמצוות כי זו הסגולה הגדולה ביותר. אמר מספר פעמים, שעתיד הוא לחלות ולהיפטר צעיר. על שמו הוקמו מוסדות החסד 'מאורות נתן'. בשבת האחרונה ביקש במפגיע להתפלל תפילת מנחה, וביטל את הבקשה לדחות את התפילה בזמן מה. לאחר התפילה אמר וידידיו למרות שמדובר בתפילת שבת בחודש ניסן שלא אומרים בו וידידי ותחנונים. נפטר בשבת קודש פרשת צו- שבת הגדול, י' בניסן ה'תשס"ו (2006). לאחר שנזדכך ביסורים קשים ומרים, אותם קיבל באהבה. ציונו בבית העלמין בנתיבות. חי כ-42 שנים. ההלווייה נערכה ביום א' עפ"י עצת הגאון ר' יששכר מאיר זצוק"ל כדי לאפשר לאלפים ללוותו בדרכו האחרונה.

אביו: דניאל. **אמו:** מרת חיה. **אשתו:** מרת יעל שתחי' למשפחת ברבי. **ילדיו:** דניאל, אליהו שלום, משה כלפון, חיה, עמרם אלדד. **מרבותיו:** הרה"ג יששכר מאיר, הרה"ג ראובן יוסף גרשנוביץ- ראשי ישיבת הנגב. **חברותא:** בתקופה מסוימת למד עם הגאון המקובל ר' מרדכי אליהו זצוק"ל. **מספריו:** זכרון נתן- מדברי תורתו (יצא בשנה השלישית לפטירתו על ידי בנו) • **עמוד החסד**- מתאר את חיי הצדיק (נערך ע"י ר' יהודה אדרי). בנוסף הרב כתב ספר שלם על הלכות מעשרות (בהם הקפיד עד מאוד ולימד זאת לציבור, אך עדיין לא יצא לאור- הכתבים בידי המשפחה).

שלום ב. תושב העיר נתיבות מספר: "הגעתי פעם לאזכרה מסוימת כדי להתרים את הקהל להכנסת כלה' עבור אחותי, שהייתה זקוקה לעזרה במימון חתונתה, ופגשתי שם את רבינו. הרב שהגיע כדי לאסוף כסף עבור מוסדותיו, שוחח איתי, ותוך כדי שיחה שאל לסיבת בואי למקום. סיפרתי לו, והוא - מיד כששמע על אחותי, דפק על השלחן והודיע: 'יש כאן מקרה חשוב של הכנסת כלה, זו מצווה גדולה, ואשרי התורם בעין יפה'. הרב פשוט החל בהתרמה בנועם ובחן המיוחדים לו, כשהוא מנצל את הכבוד, שרחשו לו המשתתפים, שכבר הכירוהו. בתוך זמן קצר אסף הרב עבורי כחמשת אלפים שקלים, סכום גדול בהרבה, משציפיתי לקבל, והיה ברור שבכך הקשה על עצמו. עבור מוסדותיו שלו הוא היה צריך לאסוף כסף במקום אחר".

מקורבו של הרב, אשר פרץ מאטלנטה ארה"ב, מספר: "היו לנו הרבה מעשי פלא עם מורינו ורבינו הרב נתן בוקובזה זצוק"ל, בין היתר זכור לי המקרה הבא: פעם איבדתי את הדרכון שלי שעות ספורות לפני טיסה ולא ידעתי איפה הוא. 'הפכתי' את כל הבית וכשלא מצאתי, התקשרתי כמובן לרב לבקש את עזרתו... להפתעתי הרב אמר לי: "הדרכון לא הלך לשום מקום בבית, הוא נמצא איתך בחדר בו אתה עומד, תחפש לידך, רק שם ותמצא אותו". וכך כמובן היה, המשכתי לחפש בסביבתי ומצאתי את הדרכון בחדר, שבו הייתי בשעה שהתקשרתי לרב"...

בשידור ברדיו "קול חי", פנתה אישה אל רבינו והתלוננה על כאבים בגרון. הרב ביקש ממנה לקבל קבלות על עצמה והמליץ על ניתוח. האישה נותחה, והניתוח עבר בהצלחה. זמן מה לאחר מכן שוב פנתה אותה אישה אל הרב, כשהיא מתלוננת על צריבה מוזרה בגרון. הוא הורה לה לעשות מיד בדיקת C.T. בגרון, ועמד על כך, למרות שהרופאים לא מצאו כל סיבה לבצע בדיקה זו. החתן שלה התקשר לרב והאשים אותו שהוא 'מכניס לה דמיונות לראש', אולם האישה התעקשה לבצע את שהרב הורה לה. **בדיקת ה- C.T הראתה שבעת הניתוח נשכח מתפס מפלסטיק במקום ועליו סגרו את התפרים.** החפץ הוצא, והאישה הבריאה לאחר מכן עלה חתנה לשידור והתנצל על שפקפק בדברי הרב.

איציק וגילה בן חמו ממעלה אדומים מספרים: "זכינו להיות קרובים למורינו ורבינו, הייתה לרב מסירות נפש אדירה לזיכוי הרבים ולהרצת תורה. כשהרב זצ"ל היה כבר חולה מאוד, הביא אותו הרב אברהם דויטש מרבני העיר למעלה אדומים, הוא הגיע באמבולנס עם רופא צמוד בלי שעה בפניו, ולמרות חולשתו דיבר לפני קהל רב דברי תורה וחיזוק כשעה וחצי. גם לשכונת 'פסגת זאב' בירושלים, הגיע להעביר שיעורים כשהוא מחובר לאינפוזיה. בית הכנסת היה מלא עד אפס מקום ובקהל הייתה התעוררות גדולה".

הקבלן עמוס אליה מנתיבות מספר: "באחד הימים הבאתי איתי לנתיבות חבר, קבלן במקצועו, שבא יחד עם אחיו. דיברתי עם הצדיק בטלפון, והוא אמר לי שניפגש בציון הבבא סאלי זיע"א. כשנפגשנו, הציג הקבלן את עצמו בפני הרב: 'קוראים לי גל, אני קבלן', הרב שאל: 'גל מה?' והוא ענה: 'גל יניב', הרב שאל שוב: '**למה שינית את שמך?**', הקבלן החוויר, הרב המשיך 'סימן טוב משנים?' ואז הרב אמר לו: 'תראה, אתה נמצא בתקופה הכי טובה שלך, בין הקבלנים הטובים והגדולים, **ועוד מעט תזכה בעבודה גדולה מאוד**'. ואכן הוא זכה במכרז, פרויקט גימור של בניין משרד הביטחון בקריה. לאחיו שהיה איתו, אמר: '**בעזרת ה' בקרוב ברית, נכון?**' הלה היה המום, שכן אשתו הייתה בחודש תשיעי".

אחת הפגישות המדהימות, שהיו לצדיק בביקורו במרוקו, הייתה עם שני נכבדים ערבים: שר הגז של מרוקו, ומנהל מס ההכנסה - אדם בשם ראדי חליל, הפגישה נערכה בביתו של מנהל מס ההכנסה. הרב הגיע לביתו המפואר של ראדי חליל הממוקם בשכונה היקרה ביותר בבירה קזבלנקה. הוגשו לפני הרב תמרים ואגוזים, שהערבים נוהגים להגיש לאורחים חשובים, איחל הרב לשר הגז, שימשיך לעשות חיל בזכות יחסו הטוב אל היהודים, ובירך אותו ואת משפחתו בשפע של ברכות.

לאחר מכן פנה אל בעל הבית, שנודע כפטרונם של היהודים, והיה מקפיד להסתובב עם תמונה של הרה"ק ר' חיים פינטו זצוק"ל בכיס אחד, וספר תהילים בכיס השני, ואמר לו שיש לו שני עוזרים: **האחד נאמן לו, ואילו האחר מחפש תחבולות כיצד להכשיל אותו ע"מ להדיחו ולקבל את תפקידו**. בעל-הבית למשמע דברים אלו החוויר, שכן אף הוא חשד בעוזר שלו, אולם הרב הוסיף להפתיעו ואמר: 'כי טעות בידו. **דווקא העוזר שבו חושד, הוא הנאמן לו, אלא שהוא 'נודניק', ואילו העוזר השני, אשר תמיד מתנהג לכאורה בנאמנות, הינו הבוגד המנסה להפילו בפח!**'

עוד גילה לו, שאם יחפש בארוננו של אותו עוזר 'נאמן', ימצא לכך הוכחות. למחרת, בשעת בוקר מוקדמת, נסע מנהל מס ההכנסה למשרדו, ובדק את ארוננו של אותו עוזר, ואכן מצא שם קלטות, שהעוזר הקליט בסתר ועל ידם התכוון להפילו ולרשת את מקומו. באותה פגישה, הרב הדהים את מנהל מס ההכנסה כש'סיפר', לו שיש לו ארבעה ילדים שאינו רווה מהם נחת, 'שבאב' בערבית, הוא הבטיח לו, שאם יעמוד לימינם של היהודים, הוא יינצל ממבקשי רעתו וגם ירווה נחת מבניו. כל הנוכחים התרשמו באופן עמוק מאישיותו היוצאת דופן של הרב, והיו המומים מידיעותיו בכל ענייני השלטון, ועמדות הכוח המקומי ומרוח-הקודש של הרב, זה היה קידוש שם שמיים בגויים.

הגאון הרב שלום משאש זצ"ל - נולד ב-כ"ב בשבט ה'תרס"ט (1909) במקנס (מרקו). נקרא על שם סבו. מצד אביו הוא מצאצאי הצדיק הרב רפאל בירדוגו (הידוע כהמלאך רפאלי). מילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. סמוך לגיל 14 נכנס לשיבת הגאון ר' יצחק סבאג והחל מתעלה בעבודת הבורא. מרוב שהיה שקוע בתורה הקדושה לא היה יכול לישון - ואפילו לאחר שלקח תרופות וסמי שינה לא הצליח להירדם. שמו כתלמיד חכם ופוסק גדול יצא למרחקים וכן נחשב לעילוי וחרף וכבקי עצום בש"ס ובפוסקים. בהיותו כבן 22 התייחסו אליו כמורה הוראה בעניינים קשים ובהגיעו לגיל 30 כל השאלות החמורות ביותר, שעלו על שולחנם של הרבנים הראשיים, וחברי בית הדין הגדול היו מועברים אליו לעיונו ופסיקתו! בשנת ה'תרצ"א (1931) החל לשמש כמחנך בת"ת. לאחר כשנתיים מונה למנהל הרוחני של קריית-החינוך במקנס. בשנת ה'תש"ד (1943) לאחר שהתפא ממחלת טיפוס, הקים את ישיבת 'כתר תורה' במקנס. בשנת ה'תש"ט (1948) לאחר פטירת הרב"ד (הגאון ר' משה חי אליקים) על אף גילו הצעיר נבחר לכהן כדיין בקזבלנקה. 13 שנים לאחר מכן, בהיותו כבן 52 נבחר לשמש כרב ראשי וראב"ד בקזבלנקה שבמרקו ובהמשך אף רבה הראשי של מרוקו.

המלך העריך מאוד את רבינו עד שהיה ידידו האישי ובנוסף העניק לו רישיון גם לשפוט גויים. לקראת סוף שנת ה'תשל"ז (1977) התבקש לכהן כרב הראשי וראב"ד בירושלים. ב-ג' כסליו ה'תשל"ח (1977) נבחר למשרה זו. תפקיד אותו מילא במשך כ-25 שנים. זכה לתארים 'פוסק הדור', 'גדול הדור' ו'מנן' בקרב בני העדה המרוקאית. התרחק מאוד מן המחלוקת. היה מקובל, נערץ ואהוב על כל החוגים והעדות בארץ ומחוצה לה. לשכתו וביתו היו פתוחים לרווחה בכל שעות היום והלילה לכל דורש. התיר עגונות רבות. מכל קצוות תבל פנו אליו חכמי הדור בשאלותיהם. נפטר ביום שבת הגדול, י' בניסן ה'תשס"ג (2003). חי כ-95 שנים. ציונו בגבעת שאול בירושלים.

סבא (מצד אביו): ר' שר שלום (דיין במקנס ומח"ס 'דברי שלום'). **סבא (מצד אמו):** ר' משה אלכרייף. **אביו:** ר' מימון (מח"ס 'אוצרות שמים'). **אמו:** מרת רחל סודרי. **אשתו:** מרת ג'אמילה. **בניו הגאונים:** ר' דוד (רב העיר פריז בצרפת), ר' אברהם. **מרבתי:** אביו ר' מימון, ר' יצחק סבאג. **מתלמידיו הגאונים:** ר' אליהו אברז'ל (אב"ד בירושלים ורב שכונת בקעה), ר' אריאל אדרי (דיין בביה"ד אשקלון ור"מ בשיבת הר המור), ר' זכריה זרמתי (אב"ד לממונות בשכונת הר חומה וראש מכון תורת אמ"ת), ר' משה אלחרר (רב הישוב שלומי), ר' אליהו אלחרר (רב העיר מודיעין) ועוד. **מספריו:** **ימזרח שמ"ש** - הלכות איסור והיתר **יבואות שמ"ש** - על דיני השו"ע **שמ"ש ומגן-שו"ת** **יבית שמ"ש** - על היד החזקה לרמב"ם **יילקוט שמ"ש** - קיצור לפסיקותיו על או"ח **יחם השמ"ש** - על התורה, ביאורים על תהילים ופרקי אבות.

באחת הפעמים ניגש ת"ח חשוב מירושלים לרבינו ושאל: "מדוע כבוד הרב שוהה בחתונות זמן רב, בשונה משאר הרבנים הנשארים לכל היותר חצי שעה והולכים?". השיב הרב: "גדול כבוד הבריות, ואם אלך באמצע החתונה, יפגע בעל השמחה". המשיך הלה והקשה: "הרי יש כאן חשש ביטול תורה, אם בכל ערב יש שמחה, תורה מה תהא עליה?".

השיב רבינו: "וכי חלילה אני חשוד בעיניך כמבטל תורה? דע לך, שמיום עומדי על דעתי, קבעתי לי ללמוד בכל יום מספר קבוע של שעות, חוק בל יעבור. כך עשיתי כל ימי חיי. וכאשר נוצר מצב בו לא סיימתי את חוק לימודי ונצרך אני לצאת לשמחה או למקום אחר, אני מחשב את השעות, שנתרו לי ולא עולה לישון, עד אשר אני פורע את כל החובות, וכך אני נוהג בכל חתונה!".

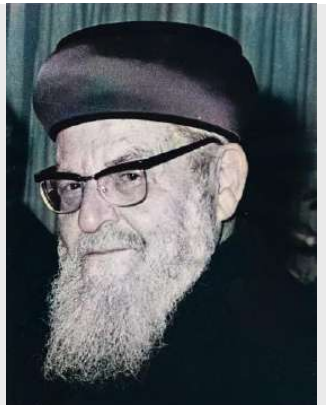
וכן מספר נהגו, כי פעמים רבות כשחזרו מאירוע או ממקום פלוני, היה הרב נכנס לחדר ושוקע בלימוד התורה לעתים במשך שעות ארוכות, עד אשר השלים את מכסת הלימוד שקבע. (מעובד מתוך 'תורת החכמים' יוצא לאור ע"י מכון 'חכמי ספרד').

מסופר על רבינו, שהתהלך תמיד עם 'מקל כבוד' מכסף. וזאת מפני שכאשר היה הרב בן שלושים וארבע שנים פשטה מחלת הטיפוס במרוקו והפילה חללים רבים, וגם הרב ל"ע לקה במחלה זו. ולכן הוריו ותלמידיו התפללו ימים רבים לרפואתו. **באותו הזמן הצטרך הרב למקל הליכה כדי שיוכל ללכת. והנה לאחר תקופה קצרה ב"ה הבריא ממחלתו, ומאז קיבל עליו הרב ללכת עם אותו מקל בכדי לזכור תמיד להכיר טובה לקב"ה, על הנס הגדול שעשה לו!**

פעמים רבות ישב רבינו לילה שלם להתיר עוד עגונה, וכשקם מתלמודו, הרים את התריס וראה, שכבר עלה השחר, לרוב שקדנותו בלימוד התורה הקדושה. סיפר תלמידו הרב אברז'ל: "פעמים היינו לומדים עד עלות השחר, באחת הפעמים התבוננתי בשעון, וראיתי לפתע, שהשעה חמש לפנות בוקר, אמרתי לרב את השעה, הרב ענה לי: 'טוב, בוא נתפלל תפילת מנחה', השבתי לרב: "כעת השעה חמש לפנות בוקר!". ... בעונותנתו אחרי שהתיר עגונה, ביקש מידידו מרן הרשל"צ הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל שיסכים עימו בדבר היתר העגונה.

הגאון מר"ן אליהו פרדס זצ"ל - רבה הראשי של ירושלים, נולד ב-י"ז בתמוז ה'תרנ"ג (1893) בירושלים. מצאצאי מגורשי ספרד שהגיעו לצפת, לחאלב ואחר כך לירושלים. למד בת"ת הספרדים, ביהמ"ד 'דורש ציון', ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבת 'נווה שלום' וביהמ"ד לרבנים של העזרה. בין השנים ה'תר"צ-ה'תשי"ב (1929-1951) ניהל והרחיב את בית-הספר לבנות בשכונת אוהל משה בירושלים. השכין שלום בין ראשי הציבור והעדות השונות. שימש כדוגמא של אהוב למקום ואהוב לבריות. הקים דורות רבים של תלמידים בישיבת 'שערי ציון'. כאשר יצא בשליחות לארצות המזרח להנהיג שיפורים בחינוך התורני, הוזמן לכהן פאר כרב ראשי בקהילות בירות ואלכסנדריה אך בחר לשוב לארץ ולירושלים עירו. היה ממייסדי אגודת "על המשמר", אגודה דתית-לאומית-ספרדית. עמד בראש ישיבת 'קול יעקב' והמתיתבתא הגדולה ויושב ראש 'אגודת הרבנים הספרדים בישראל'. שנים רבות שמש כחבר בבית הדין לעדת הספרדים ובבית הדין לאיסור והיתר בעיה"ק ירושלים.

בשנת ה'תשי"ג (1953) נבחר פה אחד כרב העיר רמת-גן ופעל רבות להרמת קרן היהדות וכן הקים גמ"ח לנזקקים. עזר להקים את הישיבה הגדולה 'פורת יוסף' שלמענה עשה רבות בארצות אפריקה, אירופה ואמריקה. בתפקיד זה שימש עד שנת ה'תשכ"א (1962). לאחר מכן נבחר כרב הראשי ואב"ד של ירושלים. בתפקיד זה שימש כעשר שנים כרב ראשי יחיד המקובל על כל העדות. זכה בתואר יקיר ירושלים. ייסד והיה נשיאן של הקרנות "חונן ומלוה" ו"תומכי תורה" למתן הלוואות לנזקקים. כיהן בראש מוסדות ציבוריים ותורניים שונים. הוצע לו לשמש כרב הראשי לישראל הראשון לציון אולם הוא סירב. נפטר ב- י"א בניסן ה'תשל"ב (1972). חי כ-80 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

סבא (מצד אביו): המקובל ר' אליהו (ראש חסידי בית אל) **אביו:** הרב בן ציון נסים. **אמו:** מרת מזל אורו. **מרבותיו:** ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל (הרשל"צ ואב"ד של ירושלים), ר' חזקיה שבתאי (חבר מועצת הרבנות הראשית), ר' יוסף מ. הלוי, ור' צבי פסח פראנק (ראב"ד הראשי ואב"ד של ירושלים). **נשותיו:** מרת אירמוזה (בת ראב"ד ר' יוסף מרדכי הלוי, נישא בשנת ה'תרע"ד 1914. נולדו להם שני ילדים. נפטרה בשנת ה'תר"פ 1920- זיווג ראשון), מרת זהרה (בת ר' שלמה אבורביע. נולדו להם שבעה ילדים- זיווג שני), מרת לאלגרה (בת ראב"ד ר' יוסף מרדכי הלוי- זיווג שלישי).

רבינו שימש כמנהל בית הספר לבנות בשכונת 'אהל משה' בירושלים בין השנים תר"צ-תשי"ב. מסירותו לעבודת הקודש שלו הייתה לשם דבר והוא היווה דוגמא חיה להנהגה והליכה בדרך ובמסילה העולה בית ה'. הכל ידעו כי מידי בוקר יש לרבינו שעה שהיא מקודשת, הוא לא יותר עליה והן שבעולם, זו השעה בה היה נוהג לגשת לבית אביו ולהכין לו כוס קפה בחלב ולהגישה לו עם בסקויטים כאשר אהב.

יום אחד קיבל המנהל מכתב כי הנציב העליון הראשון לארץ ישראל של ממשלת המנדט הבריטי, יהודי מדינאי בשם הרברט סמואל נענה להזמנה לבקר בביה"ס. ימים רבים נערכו לביקור הנכסף, וההכנות הקדחתניות לא פסקו. לא מדובר בביקור של סתם פקיד אלא בנציב הבריטי העליון בארץ ישראל בעצמו ובכבודו. ביה"ס כולו צוחצח, הכיתות הבהיקו בנקיונם, כל פיסת נייר סולקה מהחצר וכל שיח נגזם וטופח. גם רבינו נערך כראוי לביקור הממלכתי. הוא תידרך את צוות בית-הספר וערך חזרה מפורטת של כל מהלך הביקור, סגנו ר' מרדכי כהן ידע היכן עליו לעמוד כל שניה במהלך הביקור והכל היו מוכנים לביקור שאמור היה להתחיל בשעה תשע בבוקר בדיוק. בבוקר הביקור המתח הגיע לשיאו, כל חושיו היו נתונים לביקור החשוב, כשבתוך כל זה נשמט מזכרונו עניין הקפה והבסקויטים לאביו. באותו יום בשעת בוקר מוקדמת הוא הגיע לביה"ס. סמוך לכניסה לביה"ס המתינו במתח גובר והולך הרב פרדס עם סגנו לשיירת הוד מעלתו הנציב העליון.

השעה הייתה שתי דקות לפני השעה תשע, בכל רגע אמורים האורח הדגול ופמלייתו להגיע. לפתע נראתה דמות שחוחה פוסעת באיטיות לעבר ביה"ס, ר' אליהו הביט לרגע בדמות והחוויר כולו, זה היה אביו ר' נסים בן ציון. "אבא", זעק ורץ לעברו, "מה אתה עושה פה? אתה חש בטוב?" "את זה באתי לברר", השיב האב, "האם אתה מרגיש טוב? האם אינך חולה חלילה? למה לא באת להכין לי הבוקר קפה בחלב?" רבינו תפס בראשו, ומפיו נפלטה זעקה "איך נשמטה ממני מצוות הבוקר הקבועה?" הוא אמר לסגנו: "אני חייב לחזור עם אבי לביתו, כשהאורח יגיע, קבל את פניו". "אבל רגע", גמגם הסגן, "מה אומר לך?" "אתה תסתדר", אמר רבינו והחל להתרחק מהמקום עם אביו, "אני סומך עליך... ברגע זה הכל התגמד לפני רבינו כולל הביקור החשוב לו המתינו שבועות רבים, מול עיניו עמד רק מצוות 'כיבוד אב'. צעדו האב והבן בניחותא, כאילו לא הנציב העליון צריך להגיע, הם נכנסו לבית והבן הכין את כוס הקפה עם הבסקויטים, תוך כדי שהוא מסביר לאב שהוא חש בטוב, והעניין פרח מזכרונו בגלל המתח והלחץ העצומים שהוא שרוי בהם לקראת הביקור.

לאחר שלגם האב את הקפה ואכל את הבסקויטים בהנאה מרובה, שב רבינו לביה"ס. בנתיים הנציב העליון כבר היה שם, ולפני שהגיע המנהל קיבל את פני הנציב סגן המנהל, ולאחר שהציג את עצמו הזמין את הנציב לסיור. הנציב הופתע ושאל "היכן המנהל?" הסגן כמעט בלע את לשונו, הוא קיווה שהנציב לא ישאל את השאלה. הוא השיב לנציב "אדוני הנציב העליון, למנהל ביה"ס יש אבא זקן, כל בוקר הוא דואג להכין לו כוס קפה עם חלב ובסקויטים, הבוקר בגלל הביקור החשוב הוא שכח לעשות זאת, ושתי דקות לפני תשע הגיע אביו לכאן לברר אם הכל בסדר עם בנו, מדוע לא הכין הבוקר את כוס הקפה, ואז עזב המנהל עם אביו לביתו כדי להכין לאביו את כוס הקפה, אני בטוח שהוא יגיע מיד".

הנציב הקשיב לכל מילה, שקע בהרהורים, ובעודו מהרהר נכנס רבינו בחיפזון כשהוא מתנצל על האיחור, הוא חשש שהנציב יפגע מהכוס קפה שנראה שחשוב יותר ממנו, אך בתודעתו הייתה הנחה ברורה- אין דבר בעולם שידחה כיבוד אב, שום מציאות שבעולם לא תגמד את המצווה החשובה! הנציב נשא אליו את עיניו, חייך, ניגש אל רבינו חיבקו בחום, ועם דמעות בעיניו אמר "אשרינו שיש לנו יהודים כאלה שכה מכבדים הם את הוריהם!" והביקור החל. ממעשהו של רבינו יצא קידוש ה' גדול מאוד.

הרב שלמה זלמן ליפשיץ זצ"ל המכונה ה'חמדת שלמה'- נולד בפוזנא שבפולין בשנת ה'תקכ"ה (1765). מילדותו הקדיש את כל זמנו ללימוד תורה. לאחר שהתחתן, חמיו התחייב לפרנסו במשך 10 שנים וכן העניק לו נדוניה עצומה. לאחר פטירת אשתו הראשונה ונישואיו השניים עם אחות אשתו, שוב חותנו העניק לו סכום עצום והתחייב לפרנסו במשך 10 שנים נוספות. בהיותו כבן 40 לאחר כ-22 שנים בהם נסמך על שולחן חותנו נאלץ לצאת לפרנסתו, משום שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה. בתחילה הלווה את כספו במסגרת היתר עסקה, אולם הפסיד הון רב.

בשנת ה'תקס"ד (1804), מאחר ולא הצליח במסחר, נאלץ לקבל על עצמו רבנות בעיר נאשלוסק. בשנת ה'תקע"ט (1819) התמנה לרבה של פראגה (פרבר של ורשה) כאשר נוכח לדעת, כי אנשי הקהילה הורגלו לעסוק במלאכה בחוה"מ, שילם לפועלים את משכורתם מכיסו, עד שהפסיקו את מנהגם לעבוד בחוה"מ. בשנת ה'תקפ"א (1821) התמנה לרבה הראשי הראשון של ורשה.

כל ימיו השתדל בכל מאודו לקיים את מצוות צדקה וגמילות חסדים. פיזר מלבושים וממון רב לעניים ולנזקקים ואף את מלבושיו העניק לכל נזקק. תיקן בתי כנסת. רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן מופלא. גאון. בעל בקיאות עצומה. נפטר בי"א ניסן ה'תקצ"ט (1839). לאחר פטירתו הכריזו כי במשך ארבעה שבועות הנשים בקהילת ורשה לא יענדו תכשיטים אף לא ביום-טוב. ציונו בית-העלמין בוורשה. חי כ-74 שנים.

אביו: ר' יצחק אייזיק מפוזנא. **סבא (מצד אביו):** ר' יואל. **אמו:** מרת הינדא. **מרבותיו:** ר' יוסף הצדיק (חתן ה'נודע ביהודה'). **מתלמידיו:** ר' חיים לייב הלוי אפשטיין (אב"ד קאלשין ומחבר שו"ת 'פרי חיים'), ר' יעקב יהודה לייב לעווי (אב"ד שלעשין ודיין בירושלים מח"ס 'בית לאבות'), ר' נחום לעווי (אב"ד שאדיק ומחבר 'אבני קודש'), ר' נתן נטקע שפיגלגלס (דיין בעיר ורשה ומחבר 'מאורות נתן'). **נשותיו:** בתו של ר' יקיר (מגדולי הגברים בפוזנא- זיווג ראשון, נישא כשהיה בן 17), מרת פייגיל (בזיווג שני- אחותה של אשתו מזיווג ראשון). **בניו:** (מזיווג ראשון): ר' יואל ור' שלמה. **מספריו:** 'שו"ת חמדת שלמה- על ארבעת חלקי שולחן ערוך • חידושי חמדת שלמה- על מסכתות בבא מציעא, גיטין, יבמות, כתובות, פסחים וקידושין • חמדת שלמה- דרשות וליקוטי הלכות.

בניו ביתו של רבינו, תפרו לו מעיל מחמם, שיוכל להתחמם עמו, בשעת הלימוד בלילות החורף הקרים. כבר ביום הראשון, כשלבש את הבגד החדש, ראה דרך חלון ביתו **איש עני שלובש בגד דק וקרוע**. קראו אליו והציע לו להתחלף עמו במלבושים, והוא יקבל את מעילו החדש והמחמם. התפלא ההלך ולא הבין, מדוע רוצה הרב בגד קרוע ומוותר על מעילו הטוב.

אולם הרב הסביר לו: "האם מן הדין, שאני אשב בביתי בבגד חם ושלם, ואתה תהלך ברחוב בבגד קרוע ותקפא מקור?" **ומיד זרז את העני, שלא יתמהמה ויבצע את החליפין בטרם יבואו בני הבית וימנעו ממנו מלעשות כן**. מילא העני את רצונו העז של הרב ושניהם היו שמחים, זה במעילו החם והרב במצוותו הגדולה אשר עלתה בידו לעשות.

רבינו כידוע הצטיין במידותיו הנעלות ובאהבת הבריות שבו. את כל אשר לו היה מחלק לעניים, ואף את בגדיו ומלבושיו היה מעניק למחוסרי כל. בני ביתו היו מטמינים את הבגדים מפניו, כדי שלא יחלקם לעניים, **אולם בערב שבת, כשהיה הולך לבית המרחץ לכבוד שבת, היה מעניק את כותנתו לעניים והיה תמה ואומר: "הייתכן שלאדם יהיו שתי כותנות, בעוד לעני לא תהיה אפילו אחת?"**

פעם הבחין מבעד לחלונו בחבל תלייה ועליה כמה כותנות, שנתלו לייבוש. בירר, **למי שייכות הכותנות וביקש מבעליהן, שיחלקו לעניים**. התנצל האיש ואמר: "יש לי רק שש כותנות בלבד", התפלא הרב: **"איני מבין, כיצד ייתכן שלאדם אחד תהיינה שש כותנות ולא ירחם על העניים?"** ובהשפעתו חלקן האיש לצדקה.

לרבינו היו מתנגדים רבים, הללו רדפו אותו בכל מיני רדיפות וירדו לחייו והציקו לו יומם ולילה. פעם אחת בלכתו בשוק בענייני מצווה, השליכו אלמונים שיקוץ על ראשו. מיד רעשה העיר: **"הייתכן לבזות ככה את כבוד מרא דאתרא? כיצד הם העיזו לעשות כן?"**. השתיק הרב את התובעים עלבונו, חזר לביתו ונכנס לחדרו. כשנכנסה זוגתו הרבנית, מצאה אותו בוכה, היא פנתה אליו ואמרה: **"מה אתה בוכה ומצטער, וכי בשביל ריקים הללו כדאי לבכות?"**, השיבה רבי שלמה זלמן: **"אני בוכה ומתפלל לקב"ה שלא יענשו הללו חלילה משמיים על ידי"**.

המקובל הגאון הרב משה בן נחמן זצ"ל המכונה הרמב"ן: נולד בשנת ד'תתקנ"ד (1194) בגרונה שבספרד. למד רפואה ועסק בה למחייתו. רוב זמנו היה קודש ללימוד תורה. יסד בגרונה ישיבה, שממנה יצאו גדולי הלכה שפיארו את הדור שלאחריו. עוד לפני שהייתה לו כל משרה רשמית, נחשב הרמב"ן למנהיגה של יהדות ספרד, ובני דורו קראו לו פשוט 'הרב'. **שימש יועץ למלך ספרד.** בשנת ה'כ"ג (1263) כפה המלך יעקב הראשון על רמב"ן ויכוח פומבי עם מומר בשם פבלו כריסטיאני. הוויכוח נערך בברצלונה ובמעמד ראשי הכנסייה בספרד. המלך הבטיח לרב חופש דיבור, ורמב"ן השתמש בזכות זאת בגילוי לב. הוויכוח נמשך לסירוגין במשך ארבעה ימים, ונראה שהמומר לא הצליח לסתור את טיעוני רמב"ן.

הוויכוח נפסק מחשש מהומות מצד האוכלוסייה הקנאית. המלך העניק לרמב"ן 300 דינרים כמחווה על האופן המכובד שבו הגן על אמונתו והגיע עם שריו לבית הכנסת בשבת לשמוע את דרשתו. בשנת ה'כ"ה (1265) ראשי הנזירים תבעו אותו לדין בטענה שגידף את הדת הקתולית ואף העז לכתוב דברים אלו בספר. המלך דחה את המשפט לזמן בלתי מוגבל, אך נראה שחיוו של רמב"ן היו בסכנה והיה עליו להימלט מספרד. הוא בחר לעלות לארץ ישראל, ובשנת ה'כ"ז (1267) הגיע לעכו. בתחילה התכוון להתיישב בירושלים, אך שנה לאחר מכן חזר לעכו. בארץ השלים רמב"ן את פירושו לתורה. מגדולי רבני ספרד. **גאון אדיר ובקי בכל תחומי התורה.** חיבוריו כוללים פירושים לתנ"ך ולתלמוד, פסקי הלכה ותשובות, וכן **חיבורים בחוכמת הקבלה** ובמחשבת ישראל. נפטר בי"א ניסן ה'ל (1270). חי כ-76 שנים. ישנן גרסאות שונות לגבי ציונו- סמוך למערת המכפלה או בהר הזיתים או בחיפה.

אביו: ר' נחמן. **סבו:** ר' יצחק בר ראובן אלברצלוני. **אמו:** אחות ר' אברהם (אביו של ר' יונה החסיד). **בניו:** ר' נחמן, ר' שלמה, ר' יוסף ור' יהודה ומספר בנות לא ידועות. **מרבתי:** המקובלים האחים ר' עזרא ור' עזריאל מז'ירונה, ר' נתן בן מאיר (לימד תורה וחכמת הרפואה), ר' יהודה בן יקר (רבו המובהק). **מתלמידיו:** רבינו יונה, ר' אהרון הלוי (הרא"ה), ר' דוד בונפיד, הרשב"א, ר' שמואל (מח"ס 'התרומות'), הר"ן. **מספריו:** **אגרת הרמב"ן מילחמות ה' ספר הגאולה** **ספר המצוות** **פירוש לתורה:** בדרך הפשט והסוד **ישער הגמול** **תורת האדם** **חיידושים לתלמוד** **ספר הזכות** **פירוש על שיר-השירים** **הלכות נדרים** **הלכות בכורות** **ספר הוויכוח ועוד.**

תלמיד אחד היה לו לרבינו בשם אבנר. בעל כשרון היה והצליח יפה בלימודו, אך ביום בהיר עזב את כותלי הישיבה. במשך הזמן התנהג כגוי לכל דבר עד שהשתמד לגמרי. בינתיים התקרב אבנר לאנשי השררה. הוא התיידד עם חוגי הממשל וקנה לו מקום מכובד אצלם. לימים עלה לגדולה וקיבל משרה ממשלתית חשובה. **באמצע יום הכיפורים,** פקד אבנר על השוטרים להביא לפניו את מורו לשעבר. כששמע הרמב"ן את דרישת אבנר כי יתייצב לפניו, לא הייתה לו ברירה כי אם להיענות לבקשתו. ליבו כאב על תלמידו שהפנה עורף לאמונתו ובהרגשה עגומה זו הוביל ע"י השוטרים דרך רחובות העיר עד כשגיע לארמון מפואר. השערים נפתחו והוא עלה במדרגות שיש יקרות עד שניצב בפתחו של אולם. במרכז האולם ניצב תלמידו אבנר גלוי ראש, לבוש בגדי שרד וקידם את פני רבו לשעבר בחיוך גלגלי. **בידו הייתה חרב שלופה והוא לפניו חזיר. הוא נטל את החרב, הרג את החזיר ובתרו, לאחר מכן צלה אותם על אש דולקת ואכלם. והכל בעיצומו של יום הקדוש הוא יום הכיפורים.**

הרמב"ן ניצב דומם והביט במעשיו אך לא אמר מאומה. כשסיים הפוקר את מעשיו פנה לרב ושאל: "על כמה כריתות עבירות איסור עברתי עתה?", "ארבע כריתות" ענה הרב. אבנר אמר בעזות: "**לדעתי מספר העבירות שעונשן כרת היה חמש, והחל להתפלפל כדי להוכיח את צדקת דבריו.**" הרב הזדעזע מחוצפתו ונתן בו עיניים מאיימות. כשראה אבנר את כעסו הפסיק את דבריו כי עדיין הייתה עליון מעט מאימת רבו. כשנשתתק, פנה אליו הרמב"ן: "אם יודע ספר אתה, מדוע המרת את דתך?", "דבר אחד שלימדתי גרם לכך" השיב התלמיד. "ומהו?" התפלא הרמב"ן. "פעם שמעתי מפ"ך", ענה אבנר, "כי **בפרשת האזינו** כלולות כל המצוות וכל ענייני העולם העוברים עלינו ועתידיים לפקוד אותנו רמוזים בה, דבר זה נראה לי בלתי אפשרי לחלוטין ומשום כך הפסקתי להאמין בכל שאר דברי התורה שלמדתי והשתמדתי."

"אך עדיין עומד אני על דעתי כי דבר זה נכון בהחלט", אמר הרמב"ן. "ואם ברצונך יכול אתה לשאול אותי על כל נושא כל שהוא והיכן הוא טמון בפרש"ה, ואשיב לך". תמה אבנר בשומעו את דברי רבו, הרהר מעט ולבסוף שאל: "**אם כן, הראה נא לי היכן מרומז שמי.**" מיד פנה הרמב"ן לקרן זוית ובפיו תפילה חרישית לבורא עולם, שיפקח את עיניו למצוא את שם תלמידו, והנה נפל בפיו הפסוק המבוקש. "מצאתי את התשובה לשאלתך", ענה לאבנר. בפסוק: "אמרתי אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם" מהאות השלישית של כל התיבה מצטרפות אותיות שמך. כששמע אבנר את הדבר הזה נפלו פניו ובלבו התעורר חרטה. בקול שבור פנה אל רבו ושאל: "האם יש תרופה למכתי, מה תהא אחריתי?". השיב הרב: "הרי שמעת את הפסוק שאותו ציטטת שפירושו אשליכם מעליי להפקר ומרמז הוא גם על סופך, אשבייתה מאנוש זכרם". רבנו פנה ושב לבית-הכנסת לסיים את תפילתו ואבנר שכליותיו יסרוהו על עוונותיו, החליט לקיים את הפסוק, הוא עלה על ספינה קטנה ללא משוטחים וללא מלחים. בספינה זו הוא הפליג לאן שנשאה אותו הרוח ומאז לא נודע ממנו דבר.

רב היה צערו ועוגמת נפשו על נשמה אומללה זו, שירדה לאבדון. הוא התפלל שתהא לה כפרה. לאחר זמן רב בא אבנר בחלום ואמר לו: מודה אני לפניך רבי על שהתפללת בעדי, וברצוני להודיע לך, כי **אומנם הועילה לי תפילה זו וגרמה לי טובה גדולה.**

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים להשתמש
בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים